

Второ заседание

Вторник, 7 декември 1965 г.

(Открито в 9 ч.)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Другарки и другари народни представители! В залата присъствуват 230 народни представители. Имаме кворум. Откривам сутринното заседание на Народното събрание. Продължавам работата с изказвания по законопроектите за държавния народностопански план и държавния бюджет на Народна република България за 1966 г.

За изказване има думата народният представител др. Атанас Димитров.

Атанас Димитров: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! При обсъждането на годишните проектопланове и проектобюджети нашето Народно събрание винаги е считало, че се касае за един от най-важните въпроси, от правилното решаване на който зависи всестранното развитие на страната, укрепването на нашата социалистическа икономика, подобряването на жизненото равнище на трудещите се, което в крайна сметка е основната цел и съдържание на политиката на партията.

Но при сегашното обсъждане на проектоплана и проектобюджета за 1966 г. има една много важна, характерна особеност. Касае се за проектоплана и проектобюджета за първата година на петата петилетка. Следователно в тях повече от всеки друг път трябва да се заложи такива темпове за нашето развитие, които да дадат отражение и през следващите години на петилетката.

Смятам, че внесените от правителството проектоплан за развитието на народното стопанство и проектобюджет на страната за 1966 г. са съобразени с решенията на Осмия конгрес на партията и отразяват напълно завоюваните досега под ръководството на Българската комунистическа партия постижения от нашия трудолюбив народ в изграждането на социализма, както и реалните вътрешни възможности за по-нататъшното развитие на отделните отрасли на народното стопанство, те са в съответствие и с възможнос-

тите на производствените колективи и нашите социалистически предприятия.

До края на настоящата година остават две-три седмици, но още отсега може да се каже, както се изтъква и в докладите на др. Пашев и на др. Попов, че планът за производството и бюджета ще бъдат значително изпълнени.

В тези успехи, които са материала и финансова основа на плана и бюджета за 1966 г., са вложени и усилията, трудът и резултатите от работата и на предприятията на хранителната промишленост — все още най-големия промишлен отрасъл в народното стопанство, — който е играл и играе значителна роля в развитието на цялата наша икономика.

И действително само предприятията на Комитета по хранителната промишленост ще изпълнят плана за 1965 година с около 100 000 000 лв. промишлена продукция, а в сравнение с 1964 г. ще се произведе промишлена продукция в повече за 230 000 000 лв., или е осъществен един прираст от 17%.

На народното стопанство ще бъдат дадени в повече от плана 22 000 т месо, 2500 т сирене, 25 000 т брашно, 9000 т захар, 6 000 000 л пиво, 7 000 000 л вино, 3300 т захарни изделия и много други продоволствени стоки.

Изключително важен въпрос за хранителната промишленост, за предприятията, включени в системата на Комитета по хранителната промишленост, е изкупуването на селскостопанските суровини, които представляват около 60% от стоковата селскостопанска продукция.

Този голям относителен дял в изкупуването отразява до голяма степен и обема на производството на хранителни стоки за нуждите на населението и износа. Следователно изпълнението и изпълнението на нашите стопански планове зависи извънредно много от изкупуването на селскостопанските суровини, от тяхното съхранение и най-рационалната преработка.

Трябва да се изтъкне, че в това отношение тази година, макар и неблагоприятна, сушава година за селското стопанство, се постигна добро изпълнение на плана за изкупуването.

В сравнение с 1964 г. ще се закупи в повече за преработка месо в кланично тегло над 20 000 т, включително от общественния сектор 13 000 т.

Планът за млякото ще се изпълни с над 35 000 000 л, а в сравнение с 1964 г. ще се закупи в повече около 51 000 000 л.

Изкупено е 141 000 т грозде за преработка в повече от миналата година.

Трябва да отбележим, че нашето селско стопанство произведе през 1965 г. най-много пшеница в сравнение с ми-

налите години — близо 3 000 000 т. Полученият среден добив за страната е над 250 кг от декар. Засега са изкупени над 1 600 000 т хлябно зърно, или в държавните складове постъпиха над 400 000 т в повече от предвиденото в плана. Това количество е достатъчно за изхранване на населението до нова реколта. То позволи да се снесе от плана вносът на пшеница.

Тези добри резултати станаха възможни на основата на общото правилно развитие на икономиката на страната, на основата на развитието и стабилността на селското стопанство, което е вече в състояние по-леко да преодолява някои неблагоприятни климатични условия за развитието на селскостопанските култури. Те се дължат на добрата работа на производствените колективи, които напълно съзнателно и творчески се отзоваха на призива на партията и правителството за разкриване и използване на всички възможности и резерви за производство на повече продукция с оглед да се намали до минимум отрицателното влияние на сушата.

Добри са резултатите и по изпълнението на качествените показатели на плана. Така планът за производителността на труда ще бъде преизпълнен над 105%.

Значително е преизпълнението на финансовия план. Данъкът върху оборота и печалбата са преизпълнени за изтеклото деветмесечие с 25 863 000 лв. След направените отчисления от предприятията, работещи по новата система, в бюджета са внесени 18 500 000 лв. в повече от предвиденото, които средства ще се увеличат значително до края на годината.

Трябва да подчертаем, че за добрите резултати, които отчитаме, даде сериозно отражение и въвеждането на новата система на планиране и ръководство на народното стопанство.

През 1965 г. по новата система работят предприятията на ДСО Българска захар, ДСО Винпром, ДСО Родопи и ОДСП Българско пиво. Обхванати са 112 предприятия, или 55% от общия брой на предприятията, с обемна промишлена продукция 61,5% от общия обем на комитета.

Новата система създаде по-добри условия за мобилизация на трудовите колективи, за разкриване и използване на вътрешните материални, финансови и други резерви. Резултатите са положителни, насърчителни, жизнена е вече необходимостта от нейното внедряване в цялата наша икономика.

Планът за общата промишлена продукция от предприятията, работещи по новата система, е преизпълнен за деветмесечието с 59 200 000 лв. В сравнение със същия период на 1964 г. е произведена промишлена продукция в повече за 134 600 000 лв., или е осъществен един прираст от тези предприятия от 27,7%.

Произведена е чиста продукция над плана за 84 430 000 лв., или с 29,9% в повече от 1964 г. Постигната е средна изработка на едно лице за общата промишлена продукция спрямо отчета за 1964 г. от 10,25%, като средната работна заплата е увеличена с 5,7%. В сравнение с предприятията, които не работят по новата система, съотношението между изработката и средната заплата е значително по-добро. А това е един изключително важен показател.

Преимущественото нарастване на чистата продукция на едно лице от промишленопроизводствения персонал пред нарастването на средната работна заплата доведе до намаляване на относителния дял на работната заплата в обема на чистата продукция. През 1964 г. относителният дял на работната заплата е 47,1%, а за тази година — за деветмесечieto — 38%, или с 9,1% по-малко. Това е много сериозна и положителна тенденция, която води до увеличаване на социалистическите натрупвания — главният икономически показател за развитието на нашата страна.

Подобно е положението и с изпълнението на финансовия план.

За деветте месеца на тази година предприятията, работещи по новата система, преизпълниха плана за печалбата с 12 500 000 лв., данъка върху оборота с 6 200 000 лв., докато предприятията, работещи по досегашната система, изпълниха съответно печалбата с 2 600 000 лв. и данъка върху оборота с 4 600 000 лв.

В резултат на това, както вече казах, беше преизпълнен сериозно и планът за натрупванията.

Освен това предприятията, работещи по новата система, натрупаха за същия период свои фондове на 10 547 000 лв., като в главния фонд Развитие и техническо усъвършенстване заделиха 8 371 000 лв. Известно е, че този фонд се изразходва главно за реконструкция на предприятията и за въвеждане на нова техника, което е и главното в развитието на мощностите на хранителната промишленост през следващата петилетка.

Благоприятно се отрази новата система и на външнотърговската дейност на обединенията и предприятията, които преизпълняват плана за износа и по двете направления. Подобри се и работата между предприятията и външнотърговската мрежа. Преките връзки между предприятията и търговските организации ги заставят да се съобразяват по-добре с конюктурата на пазара и с изменението на търсенето от страна на консуматорите, по-добре да подреждат икономическата си дейност, по-реално да планират производството, непрекъснато да подобряват неговото качество, да повишават материалната заинтересуваност у работниците.

Изнесените данни неопровержимо потвърждават жизнената сила на новата система. Нейното пробно приложение създаде необходимите условия за творческо разгръщане на уменията и силите на трудовите колективи, за по-бързо усвояване на техническия прогрес и за разкриване и въвеждане в действие на повече резерви за увеличаване на чистата продукция и дохода на предприятията.

Измени се отношението на работниците към средствата за производство. От производителите се проявява много по-голям интерес не само към тяхната лична работа, но и към общата работа на цеха, бригадата и предприятието. Търсят се нови форми за подобряване и усъвършенстване на стопанската сметка, за да бъде тя прегледна за всички работници. Създава се по-голямо единство между интересите на колективите на предприятията и държавния бюджет. Нарасналите суми във фонда на потреблението дадоха възможност средната работна заплата за деветте месеца на тази година да нарасне спрямо плана със 7,5% на всички категории на промишлено-производствения персонал, т. е. от пряко заетите в материалното производство.

Новата система дава възможност на централните органи да не се занимават изцяло с решаването на текущите, дребни и оперативни въпроси на производството, а да съсредоточат вниманието си главно по основните въпроси на техническото развитие на отделните отрасли и подотрасли.

Така например Комитетът по хранителната промишленост имаше по този начин възможност и се зае и разработи прогнози за развитието на отделните подотрасли за периода до 1970 г. Установиха се световните тенденции на развитие на продоволствените стоки и насоките за усъвършенстване на техниката и технологията и на тази основа се разработиха и главните насоки за техническата реконструкция на хранителната промишленост, която трябва да се извърши в следващите години.

Въз основа на получените резултати при експериментирането на новата система през 1965 г. Комитетът по хранителната промишленост предложи и Министерският съвет реши и останалите отрасли към комитета да преминат на работа по новата система на планиране и ръководство от 1 януари 1966 г. Това без съмнение ще доведе до още по-голям подем в развитието на хранителната промишленост, до производството на повече, по-качествени и по-евтини продоволствени стоки за населението.

Разбира се, новата система налага без отлагане коренно преустройство в работата на централните ръководни звена, които от общите декларативни заявления вече по същество да съдействуват за нейното практическо внедряване, да не се създават излишни усложнения и пречки.

Това преустройство, както е казано и в тезисите на Политбюро на ЦК на БКП, трябва да върви по линията на създаване главно на икономически предпоставки и условия за бързо нарастване на общественото производство и производителността на труда; за издигане качеството и разнообразяване асортимента на продукцията; за ускоряване техническия прогрес и бързо достигане на световното техническо равнище; към специализиране и коопериране на производството; към приложение на ленинския принцип за материална заинтересуваност и отговорност на трудовите колективи; към правилно съчетаване и използване на материалните и моралните стимули; към разгръщане инициативата на ръководствата и трудовите колективи; към подобряване резултатите от работата; спазване на строг режим на икономии и други подобни задачи.

В духа на тези задачи трябва да се преустрои и вътрешната структура на централните органи. Това ще бъде в интерес и на тяхната работа и ще съдействува за създаването на необходимите условия за изграждането на обединенията и предприятията като действително пълнокръвни стопански единици, които ще имат възможност да проявяват максимална инициатива и активност, така както и да носят цялата отговорност за съдбата на стопанските задачи.

В това отношение в Комитета по хранителната промишленост направихме сериозен опит и извършихме немалко. Ние ликвидирахме функционалните отраслови звена. Общите функционални отдели насочихме към обобщаването, към своите задачи за всички отрасли задачи. Укрепихме главно органите за наука и техника. Това ни даде възможност да намалим апарата на 122 души. Разработихме и утвърдихме нова структурна схема на база 108 бройки, включително чистачки, машинописки и т. н., което в следващите два-три месеца ще внедрим изцяло.

Публикуваните тезиси на Политбюро на Централния комитет на Българската комунистическа партия по новата система на планиране и ръководство на народното стопанство след обсъждането и утвърждаването им от Централния комитет на партията повеляват да се извърши такова преустройство във всички органи, включително и в така наречените надведомствени централни органи.

Това ще доведе до ликвидиране на никому ненужното всезнайство и консерватизъм.

Следва да се създадат условия и предоставят по-големи права на обединенията и по-специално на основната производствена единица предприятието, към укрепването на което трябва да се насочат всички усилия.

В края на краищата новата система ще доведе до претворяване в живота на партийната повеля — производствените колективи да се превърнат в действителни стопани на

предприятията, които да имат решаваща дума по всички въпроси, свързани с изпълнението на стопанските задачи, и да бъдат в състояние да осигуряват най-правилно съчетаване на обществените и държавните интереси с личните интереси, като поставят над всичко интересите на страната. Това ще бъде голяма морално-политическа победа за нашата партия, за нашето правителство.

Другарки и другари народни представители! С проекто-плана за 1966 г. се предвижда предприятията към Комитета по хранителната промишленост да произведат промишлена продукция за 1 644 000 000 лв., което представлява 19,3% от промишлеността на страната. По финансовия план е предвидено да постъпят 507 000 000 лв., или 21,05% от вноските общо за бюджета от промишлеността.

Предвижда се също да се изнесат стоки и се набере валута за около 200 000 000 валутни лв.

От преработката на селскостопански произведения се предвижда да се произведат през 1966 г. над 180 500 т месо (без птичето), 57 200 т сирене, 8500 т кашкавал, 324 000 т захар, 102 000 т растителни масла, 382 000 000 л спиртни напитки, 22 500 т ориз, 74 000 т захарни изделия, 1 050 000 т брашно и много други продоволствени стоки.

Това дава възможност през 1966 г. да се подобри още повече снабдяването на населението с хранителни стоки и почти напълно да се нормализира положението.

Населението ще получи 162 000 т месо, 45 000 т сирене, 266 000 000 л прясно и кисело мляко, 80 000 т растителни масла, 76 000 т захар и т. н.

А такава е и нашата основна задача, да се задоволят все по-пълно потребностите на народа от продоволствени стоки.

Такива са показателите и основните задачи на хранителната промишленост, залегнали в плана за 1966 г.

Наред с изпълнението на тези основни показатели пред нас и производствените колективи на предприятията от хранителната промишленост стои не по-маловажната задача да произвеждат само висококачествена продукция. Трябва да се каже, че нашите продоволствени стоки, общо взето, се отличават с високи хранителни качества. Само това обаче не е достатъчно за качеството на стоките. Трябва да се признае, че по някои стоки у нас е налице сериозно изоставане, особено що се касае до вкусовите качества, до тяхното външно оформление, разфасовка и трайност. А купувачът избира стоките не само по техните хранителни качества, а и по външния им вид, което се доказва от научноизследователската работа в това направление. Най-сериозно сме изостанали по отношение на абмалажа, опаковката и пакетирането. Това създава сериозни трудности при вне-

дрияването на прогресивните форми на търговия или в крайна сметка при снабдяването на населението.

Всичко това налага в центъра на нашето внимание наред с общите показатели да стоят и тези задачи — да използваме всички възможности за тяхното решаване, а трябва да кажем, че хранителната промишленост разполага с много вътрешни резерви и възможности в това отношение, които досега не са използвани както трябва.

Наша практическа задача през 1966 г. е да се внедрят в производството одобрените през тази година 192 вида нови асортименти на хранителни стоки и над 400 вида нови оформления и опаковки, да бъде изпълнен планът по усвояването на 10 нови асортимента млечни произведения, 25 асортимента колбаси, 25 асортимента захарни изделия, 10 нови асортимента вина и напитки. През 1966 г. предстои да се въведат новите мощности за пакетиране на захарта за населението 100%, за бутилиране на бирата 80% и за увеличаване на фабричните опаковки на олиото, кравето масло, млякото, свинската мас, колбасите и други стоки.

Изграждането на специализираната печатно-амбалажна база за производство на опаковки за хранителни стоки, за която има вече решение на Министерския съвет, ще създаде възможност през 1966 г. да предложим на вътрешния и международния пазар хранителни стоки, които да не отстъпват на най-добрите световни образци по своя външен вид.

За практическото осъществяване на тези задачи наред с това е необходимо пропорционалното увеличаване на производството на продукцията и в редица други отрасли на народното стопанство (аз нямам предвид селското стопанство, без което въобще не може да се говори и да се мисли за хранителна промишленост). Става въпрос за такива отрасли като химията, що се касае до различните видове консерванти, синтетически суровини, хартия и други видове амбалаж, до стъкларската промишленост, до металургията и т. н., като едновременно с това трябва да се обърне внимание и на някои потребности по отношение на опаковките и разфасовките на нашите продоволствени стоки.

Другарки и другари! С развитието на икономиката растат и възможностите за увеличаване на капиталните вложения. Що се касае за капиталните вложения за хранителната промишленост по проектоплана за 1966 г., трябва да кажем, че в изпълнение на указанията на Централния комитет на партията и правителството и личната намеса на др. Тодор Живков тази година се прояви определено разбирание от плановите и финансовите органи, в резултат на което за хранителната промишленост в системата на Комитета по хранителната промишленост се предвиждат 46 169 000 лв. при 35 440 000 лв. за 1965 г. И ние нямаме

основание да бъдем недоволни от плана за капиталните вложения.

Тези средства ще бъдат използвани главно за нови мощности, за разширяване на хладилните площи, за изграждането на складовото стопанство, за реконструкции и други подобни мероприятия.

През следващата година ще влязат в работа млекоцентралите в Ямбол, Разград, Хасково, Силистра и Толбухин и цехът за кисело мляко в София;

ще започне строителството на млекоцентралите в Кюстендил, Ботевград, Ловеч, Благоевград, Харманли, Троян и Сливен и цеха за кисело мляко в Пловдив;

ще бъдат пуснати в експлоатация конячен завод в град Преслав с годишна мощност 6 000 000 бутилки, новият завод за шампанско в град Лясковец с годишна мощност 2 400 000 бутилки, цехът за шампански вина в Перушица с годишна мощност 300 000 бутилки, новият завод за производство на термично стабилизирани вина в Русе с годишна мощност 28 000 000 бутилки;

ще започне строителството на новия винарски завод в Плевен, на завода за коняк в град Поморие с годишна мощност 5 000 000 л и заводът за шампанско в град Чирпан с годишна мощност 2 400 000 бутилки, винарска изба в град Враца с капацитет 3 000 000 л, и на четири склада за стареене на винен дестилат;

ще се разшири и увеличи мощността на пивоварната фабрика в град Пловдив с 4 000 000 л бира, ще се разширят и модернизират малцераите в пивоварните фабрики в Пловдив и Стара Загора, за да се преодолее до известна степен недостигът на малц за производство на бира, усилено ще се изграждат пивоварните фабрики в Бургас и Благоевград;

ще започне строителството на хладилниците към месокомбинатите в Търново и Толбухин с обща мощност 4300 кв. м и ще бъде пуснат в експлоатация хладилникът към ДХК Гаврил Генов в село Огоста с 6000 кв. м хладилна площ за съхраняване на месо, плодови и зеленчукови консерви и млечни продукти;

ще се разширят заводите за фуражни дрожди в град Разлог и село Долна Митрополия, ще влязат в експлоатация заводите за белтъчно-биоконцентрантни смески в Русе и Враца с обща годишна мощност 120 000 т, ще започне строителството на заводи за биоконцентратни смески във Видин, Горна Оряховица и Стара Загора с обща годишна мощност 180 000 т;

ще бъдат построени и пуснати в експлоатация силози и складове за зърнени храни с общ капацитет за 1500 000 т.

Наред с новото строителство, както казах, се отделят значителни средства за реконструкцията и модернизацията на хранителната промишленост. Но в това отношение се-

приозна трудност все още срещаме от неразбирането и подценяването важността на този клон от нашето машиностроене.

На Комитета по машиностроене и на Държавния комитет за планиране е известно, че техниката в редица отрасли на хранителната промишленост изостава. Не са задоволени нашите потребности от високопроизводителни машини и съоръжения, комплексна механизация и автоматични линии. Ние смятаме, че твърде дълъг е пътят от съставянето на техническата документация до серийното производство. Машиностроителните заводи, произвеждащи машини за хранителната промишленост, още не са напълно специализирани. Доколкото сега хранителната промишленост получава машини, те са предназначени за отделни производствени операции. Сега техническият прогрес изисква внедряването на непрекъснати производствени процеси, което може да се осъществи само с високопроизводителни поточни линии, в това число главно автоматични линии. Ние настояваме да се ликвидира с изоставането на този клон от машиностроенето. Това е в интерес и на развитието на нашето родно, отечествено машиностроене.

Другарки и другари! Считам, че проектопланът и проектобюджетът, които сега се обсъждат от Народното събрание, са реални и изпълними. Те са в пълно съответствие и с постиженията на страната, с нейните икономически, материални и финансови възможности, те са и в съответствие с волята, желанията и способностите на трудовите колективи да ги претворят в живи дела, да произвеждат повече, по-качествена и по-евтина продукция, да изпълнят и преизпълнят плановете за социалистическите натрупвания, с което се обезпечават по-нататъшното развитие на нашата страна по пътя на социализма и комунизма.

Гаранция за това е правилната политика и ръководство на Централния комитет на партията, установената и твърдо провеждана линия на стопанско сътрудничество с братските социалистически страни и на първо място със Съветския съюз.

Гаранция за това е и готовността на трудещите се, които както и досега, успешно ще изпълнят и преизпълнят плана и бюджета за 1966 г.

Мога да уверя Народното събрание от тази висока трибуна, че работниците от предприятията на хранителната промишленост имат сили и възможности, като използват постиженията на науката и техниката, да решат конкретните практически задачи, произтичащи от плана и бюджета за 1966 г., да увеличат производството и да подобрят качеството и по-добре да снабдяват населението с продоволствени стоки.

Ето защо одобрявам и ще гласувам за приемането на законопроектите за народностопанския план и държавния бюджет на Народна република България за 1966 г. (*Ръкопляскания*)

Председателствуващ д-р Пенчо Костурков: Има думата за изказване по разглежданите законопроекти народният представител Асен Павлов.

Асен Павлов: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! Изпълнението на народностопанския план и бюджета е най-важното указание за политическото, стопанско, социално и културно развитие на нашата страна, а резултатите от това изпълнение ярко потвърждават, че нашата страна върви неотклонно с ускорен ход по пътя на мира, демокрацията и социализма.

Председателят на Държавния комитет за планиране др. Пашев в своето изказване пред Народното събрание и комисииите добре аргументирано изнесе редица данни, направи изводи и заключения във връзка с резултатите от изпълнението на народностопанския план за 1965 г. и за приключването на четвъртата петилетка и направи изложение за проектоплана за държавния народностопански план през 1966 г. — първата година от петата петилетка в нашата страна.

Според изнесените данни със задоволство може да се констатира, че народностопанският план за текущата 1965 г. по предварителни данни, въпреки неблагоприятните климатически условия, но благодарение на инициативата на др. Тодор Живков партията, правителството и местните ръководители взеха решителни мерки и вследствие на това, общо взето, той ще бъде изпълнен. Общият обем на произведената продукция е нараснал с 13,3%, или с 3,5% над предвиденото. Прави отрядно впечатление, че някои от отраслите на тежката промишленост са нараснали твърде много, като черната металургия — с 28%, химическата и каучуковата — със 17%, машиностроенето — с 19% и пр. Със същите темпове се развива и леката промишленост. Планът за селското стопанство въпреки сушата, благодарение на подменяването на повредените култури и доброто отглеждане на запазените се изпълнява на равнището на 1964 г. с около 100%; растениевъдството — с около 3% по-ниско, животновъдството — с 2,6% над плана, а спрямо плана за 1964 г. с около 4%. За отбелязване е, че планът по някои култури от растениевъдството е значително преизпълнен, като на пшеницата, ечемика, тютюна, виненото и десертното грозде и др. Пшеницата даде средно за страната по 253 кг от декара, което е небивал добив досега.

Изпълнен е планът по транспорта, по стокооборота — с 16,2%, по външната търговия — вноса с 13,1%, износа с 19,6%, и то главно с машини и съоръжения. Увеличени са националният доход с около 100 000 000 лв., капиталните вложения в размер на 1 760 000 000 лв., основните фондове с 8,7%, а производствените фондове — с 11,6%.

От изнесените данни се вижда, че победоносно приключва и четвъртата петилетка 1960—1965 г. Средно годишно са нараснали общественят продукт с 8%, а националният доход със 17%. През този петгодишен период бързо е нараснало материалното производство, а особено средствата за производство и техническият прогрес. Решаващи фактори за огромните постижения през четвъртата петилетка са организационната и техническата реконструкция на промишлеността и правилното разпределение на националния доход. През четвъртата петилетка бяха започнати и завършени редица предприятия от тежката промишленост, с особено значение за нашето материално и техническо развитие: за метали, торове, петрол, енергетика, въглища и пр., които другарят Пашев изброи.

През четвъртата петилетка значително се интензифицира селското стопанство, вследствие на което се увеличиха значително добивите от единица площ и продукцията от едно животно. Изкуствените торове за годините 1960—1965 са нараснали от 3,2 кг на 8,22 кг чисто вещество на декар, а поливните площи за същите години — от 5 600 000 дка на 9 500 000 дка. Благодарение на това редица показатели на директивата за четвъртата петилетка, взето средно за всяка година на декар, са преизпълнени.

Така също през четвъртата петилетка значително увеличение има транспортът, стокооборотът, машиностроенето, здравеопазването, жилищното строителство. Разшири се учебното дело — нарасна броят на училищните сгради, на учащите се и особено на техническите кадри.

През четвъртата петилетка нараснаха основните и производствените фондове, производителността на труда и заетата работна ръка, съответно нарасна и националният доход и неговите фондове за потребление и натрупване, вследствие на което се повиши материалното и културното равнище на трудещите се.

Другарки и другари! Огромни и безспорни са успехите от изпълнението на четвъртата петилетка, включително и изпълнението на народностопанския план за текущата 1965 г. Тези успехи са безспорни. Това убедително се вижда от фактите, че враговете занемяха, защото техните невежи или пристрастни критики и фатални предсказания се опровергаха от самата действителност. Безпристрастните общественици дават добра преценка на бързото и възходящо

социалистическо развитие на нашата страна, а нашите приятели се радват на успехните ни.

При тези безспорни успехи от изпълнението на четвъртата петилетка, включително и народностопанския план за 1965 г., не може да не се зададе въпросът — на какво се дължат тези безспорни успехи? — Те се дължат преди всичко на историческите решения на Априлския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия, които възстановиха ленинските реалистични принципи и норми за провеждане на творческа политика за възходящо социалистическо и комунистическо развитие на нашата страна. Тази творческа политика на партията пожна безспорни успехи на международния миролюбив фронт, особено на Балканите, вследствие на която Балканите от „барутен погреб“ — както ги наричаха — се превръщат в „огнище на мира“. Голяма е поредицата от решения и мероприятия на партията и правителството във връзка с реорганизацията на икономиката в нашата страна, като отрасловото обединение на предприятията, новата система на планиране и ръководство на народното стопанство, която, експериментирана частично, се оказа правилна и беше публикувана за всенародно обсъждане. Поставиха се националният доход, чистата продукция и чистият доход като основни показатели за икономическото и културното развитие на страната и се подчертах главните фактори, от които зависи растежът на националния доход, а именно увеличение на производителността на труда и количеството на участващата работна ръка. Установи се пропорционалното и хармоничното развитие между промишлеността и селското стопанство, които взаимно се допълват, и редица други.

Особено важно условие за успешното изпълнение на нашите народностопански планове е всестранната братска помощ, изразена в кредити, съоръжения, техническо съдействие, осигуряване на пласмента на нашата продукция и пр., на Съветския съюз и неговата ленинска Комунистическа партия, които заслужено могат да се радват на признателността и обичта на българския народ. Заслуга имат СИВ и социалистическите страни, участващи в него.

Решаващо значение за успеха на нашата икономика има преди всичко нашият народ — работници, селяни и народна интелигенция, който високо цени и усвоява правилната политика на партията и с упорития си целенасочен труд преодолява всички трудности и решава успешно поставените му задачи.

Ценен принос за успехите има верният съюзник на Българската комунистическа партия, а именно Българският земеделски народен съюз. Сдружените земеделци в началото на тази година при обсъждането на народностопанския план и задачите за неговото изпълнение, изхождайки от патрио-

тичния лозунг на XXX конгрес на Българския земеделски народен съюз — „Всеки сдружен земеделец — активен борец за повече и по-евтина селскостопанска продукция“, — предложен от др. Георги Трайков, дадоха тържествени обещания, че те освен изпълнение на плановете си ще дадат надпланова продукция. Въпреки неблагоприятните климатически условия сдружените земеделци произведоха и предадоха на народното стопанство надпланова валова продукция в размер на 38 000 000 лв., а чиста продукция — за 15 000 000 лв. — при значително намаление на себестойността. Българският земеделски народен съюз със своите връзки със селските организации и движение в другите страни дава ценен принос за успехите на политиката на партията и правителството в международните отношения, където популярността и авторитетът на нашата страна постоянно нарастват. Сдружените земеделци се радват на голямата братска оценка, която първите ръководители на партията начело с др. Тодор Живков дават за полезната дейност на Българския земеделски народен съюз. Затова сдружените земеделци с още по-голям ентузиазъм и вяра ще работят за успешното изпълнение на поставените им предстоящи задачи по народностопанския план за 1966 г.

Съществен принос за успешното изпълнение на народностопанския план дава и Отечественият фронт със своята масово-политическа, стопанска, социална и културна дейност. Чрез своите над 3 500 000 членове разяснява политиката, решенията и мероприятията на партията, правителството и народните съвети сред масите — от една страна, а, от друга — обратно, донасят на същите мнения, становищата и предложенията на трудещите се, просвещават последните, активизират ги и организират тяхното участие в изпълнение на поставените им задачи. За изпълнение на задачите от народностопанския план Отечественият фронт пряко сътрудничи чрез своята Комисия по трудовете инициативи и стопански задачи с 12 ведомства и стопански предприятия, а на 8 от тях съдействува чрез разяснителна и организаторска работа да изпълняват своите производствени и търговски планове. Чрез организиране на доброволния труд и средства по Закона за самооблагането и извън него населението ежегодно дава над 100 000 000 лв. в пари и труд за благоустрояване, хигиенизиране и озеленяване, което в действителност има много по-голям и ценен материален и морален ефект. Отечественият фронт чрез своята широка дейност създава морално-политическото единство на народа, а това е един от основните фактори за нашето социалистическо творчество.

Другарки и другари! Ръстът на изпълнението на четвъртата петилетка, включително и на народностопанския план за 1965 г., е твърде благоприятна предпоставка за изпълне-

ние на показателите и задачите на народностопанския план за предстоящата 1966 г. Предвиденото увеличение на националния доход с 9,5%, за да достигне 7 200 000 000 лв., от които са заделени за фонд Потребление 70,6%, а за фонд Натрупване — 29,4%, ще се реализира при условие, че се изпълни предвиденото увеличение на производителността на труда от промишлеността, механизацията, торенето, новите поливни площи, механизацията на фуражното производство и др., а също така и работната ръка с 68 000 души.

Капиталните вложения е предвидено да се увеличат в сравнение с 1965 г. с 8% плюс дългосрочните кредити от братския Съветски съюз за комплексни обекти и мощности за увеличение на енергетиката, суровинната база, машиностроенето, машини за транспорт и селското стопанство, които ще се изплащат, след като обектите и мощностите влязат в производството. От лимитните капиталовложения голяма част отиват за промишлеността — 1 099 000 000 лв., а след това — за селското стопанство — 319 000 000 лв. С това разпределение на предвидените капиталовложения се осигурява освен бързото нарастване на основните фондове за 1966 г. с 9,1%, но се създава и здрава основа за успешното изграждане на мощна техническа база за цялата нова петилетка. Предвидените капитални вложения са правилно насочени — главно за довършване и пускане в действие на започнати производствени мощности.

Реално и изпълнимо е предвиденото увеличение средно с 12% на материалното производство по отрасли от промишлеността, енергетиката, добива на въглища, металопреработването, химическата промишленост, строителните материали, машиностроенето, леката промишленост — за храна, облекло, домашни потреби и др.

Селскостопанската продукция е предвидено да нарасне в сравнение с 1965 г. с 10,2%, като за растениевъдството — с 14,2%, а за животновъдството — с 2,6%. Това увеличение е напълно реално и осъществимо при положение, че се дадат в действителност предвидените по плана увеличения на изкуствените торове, поливните площи, механизацията, препаратите за борба против плевелите и вредителите, концентриран и груб фураж за животните. Тази година е поучителна за нас. Толбухински окръг даде пшеница по 382 кг от декар — небивал добив в нашата страна. Един от най-важните фактори за този рекорден добив, освен добрата обработка, подходящите сортове, механизацията и добрите климатически условия, бяха безспорно и достатъчно то количество и добре използвани изкуствени торове.

Външноикономическите връзки са важен фактор за изпълнение на народностопанския план. Ръстът от 15%, който предвижда износът на машини и съоръжения да се увеличи от 26,8% на 29,3%, а вносът на суровини да се нама-

ли, е добро указание, че нашата промишленост се развива правилно и успешно в полза на нашата икономика.

Реални са показателите за увеличение на транспорта, стокооборота, здравното и учебното дело и жизненото равнище на трудещите се. Изпълнението на народностопанския план ще осигури изпълнението и на бюджета за 1966 г. Реализираното увеличение на националния доход, към което трябва да се насочат всички усилия, ще даде възможност да се увеличи възнаграждението на трудещите се, на пенсионерите и други неработоспособни, да се увеличи още повече тяхната покупателна възможност, за да задоволят своите материални и културни потребности, което е главната цел на партията и правителството.

Във връзка с изпълнение на народностопанския план за 1966 г. считам за полезно да обърна внимание на някои въпроси.

Комисията по селското и горското стопанство при Народното събрание упражнява парламентарен контрол на Министерството на селскостопанското производство, Комитета по горите и горската промишленост и Академията на селскостопанските науки. Между тези ведомства и Държавния комитет по планирането и Министерството на финансите има нерешени въпроси. Комисията по селското и горското стопанство проучи тези нерешени въпроси и направи предложение пред Комисията по народностопанския план и държавния бюджет, но последната поради ограничените възможности не можа да приеме всички предложения. Тъй като въпросите са свързани с производствени планове, предлагам тези предложения да се имат предвид от Държавния комитет за планиране и Министерство на финансите и в течение на годината при създаване на възможности да бъдат удовлетворени чрез Министерския съвет, който ще получи такива права при гласуване на Закона за народностопанския план. Тези предложения се касаят за фураж на животните, изкуствени торове, средства за довършване на обекти за сезонното поливане за 1966 г., машини, товарни коли, нормализиране на лесоустройствения план, заместване боровия материал със заместители, подпомагане изследователската дейност на Академията на селскостопанските науки и др.

Особени грижи трябва да се положат за опазване крайното стадо от болести и безплодие, осигуряване на достатъчно фураж и повишаване на млеконадоя, защото ние изоставяме значително по млякото средно годишно на глава от населението сравнително другите социалистически страни, а млякото и млечните продукти са най-важната храна за населението.

Личното стопанство през последните две години даде добра продукция за стопаните и пазара. Но сега има из-

вестно колебание относно сигурността за фураж и пласмент на договорираната продукция. Налага се да се вземат мерки да се отстранят тези причини и се стабилизира личното животновъдство, защото то дава ценен принос за изпълнение на народностопанския план.

Прилагането на трудовите инициативи с доброволен труд и средства от населението дава ценен материален и морален принос за развитието на нашата страна. При прилагане на тези трудови инициативи за благоустрояване, хигиенизиране и озеленяване на селищата се допускат на някои места редица слабости, грешки и нарушения, които се отразяват отрицателно на тези народни творчески инициативи. Необходимо е народните съвети заедно с организациите, които им сътрудничат, когато вземат решения относно целесъобразността от самооблагането, при изработване на строителна (благоустройствена) програма, при определяне на паричния процент и трудните да се допитват реално, а не формално до населението и да не се отклоняват средства за негласувани и неприети от населението обекти. Така няма да се допуснат слабости и нарушения и трудещите се ще чувствуват трудовите инициативи за свое дело и ще дават по-голям морален и материален ефект за разхубавяването на нашите селища.

Другарки и другари! Правилната и успешна политика на партията и правителството за мир, демокрация и социализъм, против войната и империалистическата агресия, успешното изпълнение на четвъртата петилетка и на народностопанския план за текущата 1965 г., високата оценка, която се дава в чужбина за социалистическото развитие на нашата страна и положителния опит от прилагане на новата стопанска система показват, че са налице необходимите предпоставки да се решат успешно всички предстоящи народностопански задачи. Затова с още по-голяма вяра, ентузиазъм и целенасоченост да мобилизираме творческите сили на всички за изпълнение и преизпълнение на народностопанския план за 1966 г., което ще даде нов творчески принос за благото на народа, разцвета на родината и тържеството на мира.

Ще гласувам за предложените проекти за държавния народностопански план и държавния бюджет за 1966 г. (*Ръкопляскания*)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата за изказване народният представител Димитър Братанов.

Димитър Братанов: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! Сега, когато обсъждаме законопроектите за народностопанския план и за бюджета на нашата Народна република за 1966 г., мнозина от нас си

припомнят, че преди 20 години, през декември 1945 г., тук в тази зала започна своята работа Първото Народно събрание, избрано след разгрома на фашизма и монархията. Тогава, след извършения дълбок прелом, когато бурно „кипеше целият котел на вълшебницата история“, централно място в работата на Народното събрание заемаха неотложните политически задачи да се ликвидира капиталистическата реакция и монархията, да се разгрозят всякакви опити за реставрация, да се утвърдят Народната република и народната власт!

Но още тогава, както по-късно отбелязва Димитров, „ние никога не сме изпусkali изпредвид общата перспектива на нашето развитие към социализма“.

И действително още в това Първо Народно събрание представителите на нашата работническа класа, трудещ се народ и народна интелигенция, които десетилетия наред се бориха срещу експлоататорските класи на капитализма, посочиха първите основни задачи за ликвидиране на капитализма и за изграждане на социалистическа икономика и социалистическо общество.

Сега, когато сравняваме залегналите мероприятия в проектоплана за развитието на страната ни през 1966 г. с първите стъпки на нашата народна власт към социализъм, ние можем ясно да видим, че изграждането на нашата социалистическа икономика премина през сложен и труден път, че нашата партия съумя да разреши основни въпроси — за превръщането на страната в кратък срок в промишлено-аграрна страна, за изграждането на материално-техническа база на социализма у нас и да постави жизнени и реално осъществими задачи в плана за развитието на нашата социалистическа икономика и на прогресивни отрасли в създаването на националния доход като машиностроенето, програмни задачи, съответстващи на новите закономерности на ръста на производителните сили и на изискванията на научно-техническата революция в нашата епоха.

Кое е характерното в нашия нов проект за народностопанския план и бюджета за 1966 г.?

Това е преди всичко въз основа на придобития опит и постигнатите резултати, сигурността на изводите при анализа за изпълнението на плана и на бюджета за изтичащата 1965 г. и увереността с научен подход и по-голяма точност да се разкрият и използват нови възможности за по-ефективно използване икономическите ресурси на страната, за по-делово и целенасочено мобилизиране на производителните сили, на милионите труженици в нашата социалистическа промишленост, в кооперативните полета, в научни и културни институти при изпълнението на плана и упражнението на бюджета за 1966 г.

Предварителните резултати за изпълнението на плана за 1965 г. ярко показват мощния темп в развитието на нашата социалистическа икономика. Фактът, че индустриалната продукция на планираната промишленост се очертава да нарасне в сравнение с 1964 г. със 13,3% при предвиден растеж 9,8%, че се постига по-висок ръст на някои високи отрасли на тежката промишленост, на черната металургия с 28,4%, на машиностроенето и металообработването с 19,3%, на химическата и каучуковата промишленост със 17,2%, показва неотклонния подем на нашата социалистическа индустрия.

Друг важен факт е закономерното увеличаване на националния доход и предвижданията той да нарасне през 1966 г. с 9,8%.

Такъв темп в капиталистическите страни не е възможен. Идеите на Априлския пленум от 1956 г. и решенията на Осмия конгрес на нашата Българска комунистическа партия намират творческо осъществяване в нашата социалистическа икономика и култура.

Какво е впечатлението на тези, които идват и разглеждат подема в нашата социалистическа икономика? Виктор Винде, един виден журналист от Швеция, когато тази есен видя след направеното от него посещение у нас през 1961 г., само след четири години, мощния ръст на нашата социалистическа промишленост, строителството и успехите на нашата архитектура не само в курортните обекти, но и в нашите села, писа след това за нашите темпове, за нашите постижения, че те са фантастични.

Предвидливостта и мобилизиращата, организаторска и вдъхновяваща сила на нашата партия и умението на нашето народно правителство, ръководени от др. Тодор Живков, да разрешават жизнените въпроси, се изрази и в предотвратяването на неблагоприятните последици от незапомнената суша през настоящата година. Увеличаването на средния добив на пшеница на декар до 253 кг срещу 175 кг за 1964 г., на ечемик, на десертно грозде и др., осигуряването хляба на народа, своевременното поставяне на основно разрешение на зърнения проблем през следващите години показва непрекъснатите грижи на нашата партия за делово и научно разрешение на много важни проблеми в нашето социалистическо селско стопанство.

Въпросът за машиностроенето се поставя сега в центъра на вниманието като възлов въпрос за нашата социалистическа индустрия, за рентабилността на нашата социалистическа външна търговия, за нашата социалистическа икономика.

С възстановяването на ленинските принципи на ръководство Априлският пленум създаде условия и откри перспективи за ускорени темпове в развитието на нашето ма-

шиностроене. Данните за изпълнение на плана през изтеклата година показват, че машиностроенето е един от най-рентабилните отрасли на нашето народно стопанство, че излизането на нашето машиностроене на международния пазар е необходимост, неразривно свързана с перспективите на цялата наша социалистическа индустрия и икономика.

Другарки и другари народни представители! Живеем във време, когато научно-техническата революция поставя големи проблеми както пред социалистическите, така и пред капиталистическите страни. През 1930 г. един бележит мислител писа: „Техниката е съдбата на нашата култура.“ И удивлението му тогава бе от провеждането на стотици километри далеч на електрически ток чрез проводници с високо напрежение 220 000 волта, от машината, която жъне и вършее на нивата само чрез един единствен трудов процес, от увеличението на дохода на земята чрез добиване на азот от въздуха... „Техническият начин на мислене става господстващ за нашето време. Ние мислим чрез криви, уравнения, градуси.“

Така се оценяваше научно-техническата революция преди 35 години. А сега? Бързото развитие на науката и техниката доведе до епохални постижения в последното десетилетие. Само преди 8 години, на 4 октомври 1957 г., в Съветския съюз бе изведен в орбита първият съветски изкуствен спътник. Безпрецедентното в историята политическо, техническо, културно, икономическо и социално развитие създаде революционализиращо влияние в изменение условията на живота на милиони хора и особено на младежта.

Научно-техническата революция създава предпоставки за основно усъвършенстване на много важни сектори на съвременното производство, откриват се неограничени възможности пред индустрията. Науки като химията, физиката, електрониката, математиката, кибернетиката и др. играят и ще играят изключителна роля в съвременната научно-техническа революция.

Ние одобряваме залегналите в плана предложения и цифри, свързани с всички прогресивни отрасли на нашата социалистическа промишленост и особено машиностроенето със съзнанието, че те са жизнено свързани с подема и бъдещето на цялата наша икономика и култура.

Новата система на планиране цели да разреши творчески и съобразно с все по-сложните проблеми в производствения процес задачи и ние трябва при приложението ѝ да положим максимум знание и умение.

Очевидно, другарки и другари народни представители, при изпълнението на плана за развитието на страната и упражнението на държавния бюджет за 1966 г. пред нас стоят нови, отговорни, а в някои случаи и трудни задачи.

Като излизаме на световния пазар с произведения на

нашето машиностроене и други напреднали отрасли на социалистическата ни индустрия, ние ще срещаме конкуренцията на много страни.

Другарят министър на финансите Димитър Попов в анализа, който направи вчера във връзка с високата производителност и финансовите резултати, посочи значението на добрата организация в производствения процес. Мисля, че ще бъде свършено правилно много предприятия да направят изводи от тези ценни констатации. Той говори за съсредоточаване материалите върху пусковите обекти, за усъвършенстването на организацията на строителството и т. н.

Не само за машиностроенето, но и за химията и металургията и за цялата ни промишленост стои за разрешение основният въпрос — за качеството. Бях години наред в една страна, където думата „квалитет“ — качество, не е само рекламна дума, а е проникнала в същността на производствената организация.

Когато запитвах кои са основните двигатели за постигане на качеството в шведското производство, отговаряха ми: добрата предварителна организация и квалификацията, майсторството на работници и специалисти. В някои браншове, където се изискват точност и финост на производството, некачественият продукт носи силно понижение на възнагражденията. В други клонове на производството квалификацията на работници и специалисти е главната гаранция за качеството. Затова се полагат много предварителни грижи, за да се създадат добри специалисти.

Налага се системна, упорита работа за повишаване на качеството на нашата продукция. Наред с материалния стимул необходимо е солидно образование и възпитание, създаване както на умение, така и на съзнание за отговорността на качеството.

За нашето техническо и професионално образование в проектобюджета се превдигдат значителни средства, но ние трябва да обърнем сериозно внимание върху конкретните резултати от досегашните наши преобразования в тази област и да видим съумели ли сме ефикасно да постигнем резултати, да свържем теорията с практиката, да използваме интересите, наклонностите и дарбите на младежта, които могат да станат решителен фактор за прелома в нашето производство към качествена продукция.

Още Енгелс бе изтъкнал, че индустриалният процес изисква висока дисциплина. Това е още по-наложително при съвременния технически прогрес.

За всички ни е ясно огромното значение на субективния фактор, на все по-добрата и свършена организация при разрешението на големите задачи, които стоят пред нашата икономика и култура. И тук ролята на профсъюзи-

те, Отечествения фронт, ДКМС и другите масови организации може да бъде огромна. Инициативата на някои ръководни дейци в Отечествения фронт да разгънат народните университети за възпитанието и специализацията на нашите трудещи се маси и на производството е извънредно хубава. Ако ние съумеем да мобилизираме работническата класа и трудещите се и чрез гъвкава и умела организация на производството непрестанно да повишаваме производителността на труда, закономерно ще намери разрешение и въпросът за повишаване на жизненото ниво.

Въпросът за икономии и стопанското отношение към материалите и работния процес е извънредно важен. Правилно се изтъкна, че там, където могат да се избягнат излишни и нерентабилни капиталовложения, това трябва непременно да се направи, че е необходимо да се отклонят някои увлечения, а в други случаи, където е по-целесъобразно, да се отиде към реконструкция. Още не са изчезнали из нашите предприятия и учреждения бюрократите и рикарите на административната проза и срещу тях ние трябва да бъдем непримирими.

При изпълнението на плана и упражнението на бюджета за 1966 г. ние трябва да намерим възможности за смело и умело разрешение на жилищния въпрос, на транспорта и други жизнени въпроси. В София например недостатъците в транспорта носят загуба на работно време, хабят нерви и т. н. Тролеите много често се повреждат и се пускат в движение в неизправно състояние.

Позволявам си, другарки и другари народни представители, да повдига един въпрос, който многократно е бил повдиган от избирателите в 81. Новопазарски район от селата Зайчино, Ореше, Еньово и Стан. Гдини наред водоснабдяването на жителите на тези села е крайно необходимо и неотложно. Те страдат от гуша и са принудени да се исцелват. Моля в бюджета да се предвиди една сума от 50 000 лева за водоснабдяването на тези три села.

Социалните и здравни грижи са съществен дял от дейността на нашата социалистическа държава. Те са отразени и в плана, и в бюджета. Ако изхождаме от основния принцип на профилактиката „по-добре предпазване, отколкото лекуване“, ние ще спестим пряко и косвено материални и финансови средства, ако предпазим народното здраве и народния морал от пораженията на алкохола, венерическите болести, хазарта и други социални злини. Изнесените от Главната прокуратура данни показват, че над 90% от хулиганските прояви, над 40% от умишлените убийства и телесни повреди, над 25% от присвояванията, над 13% от автомобилните катастрофи и други се дължат на въздействието на алкохола. Към това трябва да се прибавят изграждането, злополуките и понижението на производител-

ността на труда, свързани с алкохолизма. Пораженията, които нанася алкохолът, особено сред младежта, пречат на комунистическото и моралното възпитание на част от нея. Алкохолът убива творческите пориви, понижава идеализма. Не е необходимо тук да казвам, че въздържателното движение у нас има изключително прогресивен характер. След създаването си през 1919 г. то премина през фазите на антиалкохолния фанатизъм и максимализъм, етично-хуманитарните търсения, за да стане най-важна масова база на антифашистката борба. В органа на УНВС „Борба“ на 15 януари 1927 г. един от младите дейци писа: „Американците не позволяват хората да се опиват с вино, но това не им пречи да създават ужаси в много страни чрез веригите на своите мощни капитали. Не искаме това щастие...“ Липсва ни време, за да припомним как в това незабравимо движение се създаваше светоглед и се каляваше идейно младежта.

Централният комитет на нашата партия с постановлението си от 19. II. 1958 г. за засилване борбата против алкохолизма изложи убедителни съображения срещу тези вредни остатъци от миналото.

Ние не считаме, че пропагандата за трезвеност може да даде отрицателно влияние в упражнението на бюджета. Част от употребявания алкохол не попада под финансовия обсег. От друга страна, безалкохолното производство трябва да залегне още по-широко в народностопанския план за 1966 г. и в петилетния план 1966—1970 г.

Развитие на производството на плодови и зеленчукови сокове у нас доби тласък при появяването на въздържателното движение. Сега то намира нови възможности, използва нови технически способности за най-широко преработване на гроздето, плодовете и зеленчуците.

Ние приключваме 1965 г. при много по-сложна международна обстановка в сравнение с изтеклите няколко предишни години. Агресивните набези на империализма засилват международното напрежение. Държавният монополистически капитализъм не само че изостря поляризацията на класовите сили и задълбочава противоречията между крупните монополи и огромните маси на народа, но в най-големите капиталистически страни води до господството на най-реакционните групи, на съюза между военната върхушка, монополистите на военния бизнес и агресивните кръгове. Откритата интервенция и разбойническата война на САЩ във Виетнам разобличава американския империализъм пред народите от целия свят.

Принципната, последователна и търпелива политика на великата страна на социализма—Съветския съюз, за делото на мира, за утвърждаване единството и сплотеността на всички революционни и прогресивни сили в света, за нови

световни исторически победи в областта на труда, науката, техниката и цялата съвременна култура, вдъхновява милиони хора във всички страни.

Българо-съветската дружба намира реален израз и в икономическите ни отношения със Съветския съюз. Неотклонно и с възходящи мащаби се развива нашият икономически обмен през последните петилетки: 1956—1960 г. са реализирани 1 900 000 000 лв., през 1961—1965 г. при спогодби за 2 800 000 000 лв. се реализират над 4 200 000 000 лв. В спогодбата за 1966—1970 г. се предвижда обмен за над 7 000 000 000 лв., който закономерно ще бъде много по-голям.

Ние трябва още по-творчески да черпим от научно-техническия опит на Съветския съюз и другите социалистически страни.

През изтеклата година миролюбивата политика на нашето народно правителство, ръководена от др. Тодор Живков, разшири и утвърди нашите добросъседски отношения с Гърция и Турция. Посещенията на най-отговорни делегации от братските социалистически страни, от Социалистическа република Румъния начело с др. Чаушеску, Социалистическа федеративна република Югославия начело с др. Тито бяха израз на ново разведряване на Балканите и на братска солидарност. Израз на непрестанната миролюбива политика на нашата страна бяха и наскоро завършилите посещения на нашата делегация, ръководена от др. Тодор Живков, в Обединената Арабска република и Етиопия. Политиката на Народна република България за мир и мирно съвместно сътрудничество е неразривно свързана с нашата вътрешна политика за изграждане на социализма. При провеждането ѝ нашето народно правителство ярко показва и на Балканите основната разлика между политиката на буржоазните правителства на авантюри, войни и катастрофи и политиката на мир и непрестанен икономически и културен възход, провеждана от една социалистическа страна. Това, което не можаха да разрешат в миналото буржоазните правителства, защото бяха заплетени в сметките на империализма и шовинизма, сега нашето социалистическо правителство, издигайки като изходен пункт основните интереси в отношенията между народите, достигна до конструктивни разрешения и положителни резултати в отношенията ни със съседните страни, в цялата наша външна политика.

Бих искал да приключа, като отбележа основните тенденции и перспективите в съвременните международни отношения с една мисъл на другаря Леонид Брежнев:

„Човечеството преживява в този момент сложно време. В света се води остра борба между силите на революцията и реакцията, силите на социализма и империализма, силите

на мира и войната. На отделни участъци на тази напрегната борба са възможни както успехи, така и временни неудачи. Но общата линия на развитие е свършено ясна и определена: силите на мира и социализма непрестанно нарастват и делото, което те отстояват, непременно ще победи.“

С тази увереност в победния ход в бъдещето, към изграждането на социализма и комунизма ние ще започнем изпълнението на плана през първата година на нашата пета петилетка. (*Ръкопляскания*)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Давам думата за изказване на народния представител др. Кръстьо Тричков.

Кръстьо Тричков: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! Изложенията на докладчиците по плана и бюджета дават ясна картина за състоянието на нашата икономика и за развитието на Народна република България по пътя на социализма. Изнесените данни показват колко напред сме отишли. За две десетилетия изцяло се измени обликът на нашата родина.

Извършени бяха дълбоки революционни преобразования в икономиката. Развиха се производителните сили, което доведе до значително увеличение на продукцията и най-важното подобри се структурата на нашата икономика. В България се изградиха и продължават да се изграждат едни от най-прогресивните отрасли на промишлеността — енергетиката, металургията, машиностроенето, химията. Все по-широко се внедряват постиженията на науката и техниката. Усъвършенствува се организацията, планирането и ръководството на производството. България навлезе в етапа на широко вътрешно и международно коопериране и специализиране на производството.

Особено осезателни са успехите след Априлския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия. Общественият продукт и националният доход наразна неколkokратно в последните години. Непрекъснато расте жизненото равнище на народа. Разгръща се социалистическата културна революция в града и селото. Развиват се и се усъвършенствуват производствените отношения.

Всичко това може да се почувствува навсякъде. Да вземем даже нашия изостанал в миналото Благоевградски окръг. Не с години, а с месеци се изменя неговият облик. Едва ли има друг кът в нашата родина, където преобразяващата ръка на социализма да е извършила такива дълбоки изменения в живота и бита на хората. При буржоазна България характеристиката на Пиринския край може да се

изчерпи с две думи: изостанал и беден, потънал в мрак и мизерия — характеристика, зад която се криеше трагедията на хиляди човешки съдби.

А какво е сега? Неузнаваемо се промени всичко — хората, градовете, селата, полята. Извисиха снага нови промишлени предприятия, красиви жилища и слънчеви училища. Безсинурна земя, пронизана с безброй напоителни канали, обработвана със съвременни селскостопански машини вместо дървеното рало. И всичко това е собственост на народа, на възторжените строители на социализма. Експлоатацията е ликвидирана завинаги. Това е сега картината на окръга.

С чувство на законна гордост мога да доложя, че през годините на четвъртата петилетка и родолюбивото българско население от Благоевградски окръг се труди самоотвержено и постигна значителни успехи. По-нататъшно развитие получи промишлеността в окръга. Сега за един месец се произвежда толкова промишлена продукция, колкото се произвеждаше за една година преди 9 септември 1944 г. Добивът на електроенергия се увеличи 13 пъти. Производството на каменни въглища нарасна 4,5 пъти, на манипулацията тютюн — 4 пъти. След Априлския пленум средногодишният ръст на промишлената продукция е над 20%. Само прирастът на промишлената продукция за 1965 г. е равен на продукцията, която се произвеждаше за една година до 9 септември 1944 г.

В промишлеността петилетният план е преизпълнен, ще бъде преизпълнен и планът за 1965 г. Произведената промишлена продукция през 1965 г. надвишава с над 70% тази от 1960 г. — последната година от третата петилетка.

През годините на четвъртата петилетка бяха построени и влязоха в действие нови промишлени предприятия — Държавният текстилен комбинат Гоце Делчев, Заводът за високоговорители, Заводът за фуражни дрожди, а други сега са в строеж.

Този сравнително висок темп на развитие на промишлеността в Благоевградски окръг е естествен, защото той има да догонва общото развитие на страната. Затова партията и правителството вземат специални мерки за развитието на промишлеността в Благоевградски окръг. И перспективата на нашата индустриализация е още по-светла. В окръга вече се сложи началото на такива отрасли, като машиностроенето, химията, енергетиката и ще се развиват по-нататък. За петата петилетка се предвиждат да се инвестират около 100 000 000 лв. капитални вложения само за развитието на промишлеността. В близките години ще израснат нови модерни промишлени предприятия в окръга. Това ще помогне да се използват още по-правилно наличните трудови ресурси, с които разполагаме.

Големи са успехите, постигнати и в селското стопанство през петилетката и за 1965 г. Две години, 1963 и 1964 г. окръгът е национален първенец по изпълнение на плановете в селското стопанство. Три години държи знамето за първенството в тютюнопроизводството. Миналата година предадохме на държавата 28 000 т тютюн. Трябва да се има предвид, че годишното производство на буржоазна България беше около 30 000 т тютюн. Тази година, въпреки сушата, планът за тютюна ще бъде преизпълнен и ще предадем не по-малко от 25—26 000 т много по-доброкачествен тютюн. Производството на тютюн се утрои в сравнение с това до 9 септември 1944 г.

Разви се селскостопанската наука в окръга. Тя се превърна в непосредствена производителна сила на селскостопанското производство.

Обемът на селскостопанската продукция непрекъснато расте. През 1965 г. в сравнение с 1960 г. в стойностно изражение е произведена 70% повече продукция, и то с 8000 души по-малко, заети в селското стопанство. Растат и доходите на кооператорите и работниците в ДЗС. Средногодишното възнаграждение на работоспособен кооператор нарасна от 425 лв. за 1959 г. на над 900 лв. за 1964 г. Бързо се увеличават оборотните фондове на ТКЗС и ДЗС. Нарастват и се модернизират основните средства.

През годините на четвъртата петилетка бе извършена концентрация и специализация на производството в растениевъдството и животновъдството. Районирано бе зеленчукопроизводството и трайните насаждения. Подобрена бе организацията на производството и заплащането на труда, като в основата на дейността на всяка бригада е заложена стопанската сметка. Въведена бе опростена организация на труда във високопланинските и планинските райони, с което се намалиха разходите и създадоха условия за високо стоково производство от личното животновъдство.

За последните 10—15 години поливните площи нараснаха 4 пъти. Близко 50% от земята в окръга се напоява, но тази част от нея дава над 80% от селскостопанската продукция. Сушата у нас е почти победена.

Минералните торове бяха непознати по-рано. Сега трудово-кооперативните стопанства и държавните земеделски стопанства ежегодно използват около 20 000 т минерални торове, различни препарати, хербициди и стимулатори.

Големи успехи завоюва и нашето горско стопанство. За годините на народната власт в окръга са създадени над 700 000 дка нови гори.

Постигнатите успехи в селското и горското стопанство се дължат преди всичко на правилната партийна политика на нашата партия и на мерките, които постоянно провеждат Централният комитет на БКП и правителството за изпъл-

зуване принципа на материалната заинтересуваност. Българската комунистическа партия и народната власт, както е известно, нямат други по-големи грижи от грижите за подобряване положението на трудещите се. В центъра на цялата тяхна дейност и борба стои човекът, в името и благо на когото те полагат всички усилия. През годините на четвъртата петилетка бе направена нова крачка в подобряване бита и повишаване жизненото равнище на трудещите се от нашия окръг. Доходите на населението се увеличиха от 90 000 000 през 1960 г. на 160 000 000 лв. през 1965 г., или със 77% увеличение. На глава от населението доходите от 305 лв. през 1960 г. нараснаха на 511 лв. през 1965 г. Това повиши покупателната способност на населението. Стокооборотът на дребно от 73 000 000 лв. през 1960 г. се увеличи на 118 000 000 лв. Значително се увеличи потреблението на някои видове основни стоки и предмети с културно-битово предназначение. Средният човекооборот на глава от населението се увеличи от 250 лв. през 1960 г. на 380 лв. през 1965 г.

Бързо се увеличиха и спестяванията в окръга. През 1960 г. вложителите бяха 194 000, а внесените суми 30 000 000 лв.; през 1965 г. съответно 270 000, а внесените суми досега са 74 000 000 лв., или едно увеличение повече от два пъти.

Особено големи са грижите за здравето на хората — най-ценния капитал. Туберкулозата и другите сериозни заболявания в миналото имаха масов епидемичен характер. Над 20 000 души боледуваха от малария. Сега картината е коренно различна. В окръга са разкрити 258 здравни заведения, в които работят 350 лекари, 90 зъболекари, 970 медицински техници, акушерки и сестри при пълно безплатно лечение.

Електричеството, което по-рано липсваше, е проникнало навсякъде. От 28 електрифицирани селища до 1944 г. сега станаха над 200. Консумацията на електроенергия за този период се увеличи над 30 пъти.

На широк фронт се разгърна общественото и частно жилищно строителство, особено в селата, въпреки че жилищният проблем още не е решен. До 9 септември 1944 г. в окръга имаше всичко 30 000 жилищни сгради, от които 25 000 паянтови. За годините на народната власт са построени предимно в селата над 22 000 нови жилищни сгради. Повече от половината налична жилищна площ е построена през годините на народната власт.

Добре се развиват просветата и културата в окръга.

Социализмът победи във всички области на нашия икономически, политически и културен живот. Равносметката, която правим за годините на народната власт и особено за последната петилетка, е радостна. Тя изпълва сърцата на всички честни хора с гордост за големите успехи.

За какво, другарки и другари народни представители, говорят постигнатите успехи досега и особено през четвъртата петилетка и текущата сушава година? Те говорят за това, че ние вече разполагаме с развита материално-техническа база и в промишлеността, и в селското стопанство. Успехите потвърждават правилността на нашата икономическа политика, на генералната линия, разработена от Осмия партиен конгрес и провеждана успешно под ръководството на Централния комитет и нашето правителство. Това, че в нашата страна развиваме едновременно и промишлеността, и селското стопанство на социалистическа основа, даде и ще дава положителни резултати.

Нашите успехи са немислими без братската и безкористна помощ, която получаваме от Съветския съюз, и без сътрудничеството с другите социалистически страни.

Успехите са дело преди всичко на героичния и упорит труд на работническата класа, на специалистите, на народната интелигенция. Нови хора израснаха в нашата страна и всичко, с което ние се гордеем, е плод на творческия и вдъхновен труд на тези нови хора — възторжени строители на социализма. Те са най-ценният капитал и най-голямата сила на нашата революция. Те израснаха в кипежа на социалистическото строителство и се закалиха в борбата с трудностите.

Другарки и другари народни представители! Нашите успехи не са само на икономическия фронт. Ние вървим напред с високо самочувствие на свободни хора, на граждани на суверенна и силна страна, освободени от всякакъв страх, че някой може да посегне на нашия суверенитет, на нашата свобода и независимост. А това е много важно. И тази увереност идва не само от нашите стопански успехи, а и от нашето единство и сплотеност около Българската комунистическа партия и преди всичко от нашата опора и защита — Съветския съюз и социалистическия лагер.

Аз трябва да заявя, че крайграничното население на Благоевградски окръг, към което историята е била така жестока в миналото, никога не е било така спокойно и непоколебимо уверено в своето бъдеще. Настроението сега е бодро, голям е трудовият ентусиазъм и политическата активност. Сега Благоевградски окръг е още по-яка крепост на българщината и опора на Българската комунистическа партия. Той се превръща в цветущ кът на социалистическа България. Никога и на никого не се е отдавало и няма да се отдаде да сломи борческия дух на това население и да отрови неговото съзнание. Непокколебима е неговата вяра в Българската комунистическа партия, в нейните велики идеи. Ние сме силни, защото на наша страна е правдата. Нашата сила е в неоспоримите успехи, които завоювахме под ръководството на Българската комунистическа партия и нейния Димитров-

ски Централен комитет начело с др. Тодор Живков. Ние сме силни, защото наш велик идеал е комунизмът и пролетарският интернационализъм, а не шовинизмът и национализмът; защото сме безпределно верни на идеалите на Маркс и Ленин, на Благоев и Димитров, за тези идеали ние се борим и сме уверени, че ще победим.

Другарки и другари народни представители! В проектоплана и бюджета на Народна република България за 1966 г. намира ярко отражение политиката на Българската комунистическа партия за доизграждане на материално-техническата база на социализма и за по-нататъшно подобряване бита и културата на нашия народ. Както планът, така и бюджетът са съобразени с изискванията на нашата социалистическа икономика, с действията на обективните икономически закони. Те са съобразени с нашите материални ресурси и финансови възможности. С плана се създават благоприятни условия за развитие на производителните сили на страната, за по-нататъшен подем на нашата икономика. Да вземем нейните най-основни показатели: предвижда се съвкупният обществен продукт и националният доход през 1966 г. да се увеличат в сравнение с очакваното за 1965 г. с над 9%. Това показва, че и занапред се запазва значителен ръст на съвкупния обществен продукт и на националния доход. Увеличават се и капиталните вложения. И не само това. Важен факт е и обстоятелството, че ние създаваме наша суровинна база, наш метал, наши синтетични суровини. Това от своя страна води до повишаване рентабилността в промишлеността и в цялата икономика.

Голямо значение има и предимството, което в бъдещите наши планове се отрежда на най-прогресивните отрасли на промишлеността — енергетиката, металургията, машиностроенето, химията. Развитието на тия отрасли ще послужи като база за превъоръжаването и развитието на цялата наша икономика. Всичко това ще се отрази благоприятно и на развитието на всички райони в нашата страна.

Изтъквайки положителните тенденции на плана и бюджета за 1966 г., не можем да твърдим, че в тях всичко е докрай огледано, съобразено и прещенено, и че са изключени допълнителни предложения. Затова на свой ред искам да поставя някои въпроси, които би следвало да се имат предвид при окончателното разпределение на плана и бюджета по отрасли и окръзи.

1. В тютюневите райони, в предприятията на тютюневата промишленост сега се въвежда или предстои да се въведе механизирано манипулиране на тютюна. И това е много хубаво. Но това има и своята обратна страна, то води до освобождаване на работна ръка. Аз не зная данните за страната, но само за Благоевградски окръг ще бъдат освободени над 500 души — Благоевград — 250, гр. Гоше Дел-

чев — 200, гр. Сандански — 80. Необходими са очевидно по-бързи мерки за тяхното устройване. За нас ще е повече от необходимо да се разшири цигарената фабрика в Благоевград и да се ускори строителството на промишлените предприятия в другите градове.

Другари, ние не искаме средства за нови заводи или предприятия, а за разширение на съществуващата цигарена фабрика, която има два цеха. Нейното разширение до голяма степен ще реши въпроса за освобождаващите се от механизирания манипулация тютюневи работници.

2. Жилищният проблем в градовете ще става все по-остър. Ние не сме в състояние да устройваме даже най-необходимите ни специалисти. Създават се настроения, въпросът става политически. Хората са готови да строят, имат пари, но кредитите и материалите за жилищно строителство са недостатъчни. Очевидно необходимо е да се потърсят повече средства и материали за жилищно строителство, за да може да се реши този остър проблем в близките години.

3. Нерешен проблем за нашия окръг е и транспортът. Ние имаме откъснати райони, без жп. линии, а превозните възможности на сегашното държавно автомобилно предприятие са ограничени. За 1966 г. от данните, които ми дадоха от окръжния народен съвет, остават непокрити над 600 000 т товари, предимно инертни, строителни и дървени материали.

Не е решен и въпросът с извоза на пътиците и особено с извоза на работници и служители до работните им места. По наша преценка, за да се задоволят нуждите на товародателите и пътиците, ще са необходими още не по-малко от 50 товарни коли и 30 автобуса.

Другарки и другари! В борбата за изпълнение на четвъртата петилетка ние преодоляхме много трудности и препятствия. Няма съмнение, че и занапред ще имаме сериозни трудности за превъзможване. И това ще бъдат трудности на нашия ръст, на нашето победоносно движение напред. Изпълнението на плана и на бюджета поставя пред нас сериозни и отговорни задачи. Необходимо е да се преустроим изцяло в духа на новата система на планиране и ръководство на народното стопанство, която даде вече своите предимства, и мобилизираме всички трудови колективи и специалисти за изпълнение и преизпълнение на плана за 1966 г.

Мога да уверя Народното събрание, че трудещите се от Благоевградски окръг с чест ще изпълнят задачите, които поставя Централният комитет на партията и правителството чрез плана и бюджета за 1966 г.

Аз ще гласувам за проектоплана и проектобюджета на Народна република България за 1966 г., защото те са нова стъпка към укрепване икономическата мощ на нашата страна и създават условия за по-пълно задоволяване материалните и културни потребности на народа. (Ръкопляскания)

Председателстваващ д-р Пенчо Костурков: Бюрото предлага петнадесет минути почивка.

(След почивката)

Председателстваващ д-р Пенчо Костурков: Заседанието продължава. Има думата за изказване др. Велко Семков.

Велко Семков: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! Считам, че представеният проектоплан за развитие на народното стопанство през 1966 г. и проектобюджетът на Народна република България напълно отговарят на духа и решенията на Осмия партиен конгрес за ускорено развитие на нашата страна.

С плана за капиталните вложения се предвижда да бъдат вложени над 2 000 000 000 лв. за по-нататъшното развитие на народното стопанство. Основният дял от капиталните вложения 1 099 000 000 лв. се съсредоточават за водещия отрасъл — за промишлеността. При това в три от основните отрасли — черната металургия, машиностроенето и химическата промишленост — ще се вложат главно предвидените средства. Само в химическата промишленост ще бъдат вложени 327 000 000 лв. Това е правилна политика, политика на концентрация на средствата в решаващите отрасли за развитието на нашето народно стопанство.

Не може да не ни радва високият ръст, който се залага за развитието на черната металургия. През 1966 г. производството на чугун ще нарасне с 275 000 т и ще достигне 1 000 000 т, от които само от Металургичния комбинат — Кремиковци — 770 000 т. Добивът на стомана ще нарасне с 362 000 т, или с 62%. Вече на дело се чувствуват резултатите от провежданата политика на партията и правителството за създаване на собствена металургична база. Животът сам потвърди колко предвидлива и мъдра бе тази политика на Централния комитет на нашата партия.

Радващ е и високият ръст, който се залага за отрасъла машиностроене и металообработване — 18,2% при 10% средно за промишлеността. Радост и гордост изпълва сърцата, когато четем, че през годината ще бъдат усвоени над 120 вида нови машини и съоръжения. България, някога изостанала и забравена бедна селска страна, вече се превърна в развита промишлена, машиностроителна държава. Не може да не се отбележи чувствителното увеличение, което се залага за производството на продукция за износ от този отрасъл.

Значителен ръст се набелязва в плана за 1966 г. на химическата и каучуковата промишленост и най-вече увеличение на производството на азотни торове с 11% и синтетичен амониак с 12,7%.

Считам за съвсем правилна линията, която се залага с плана за селското стопанство — за решително увеличаване

производството на фуражни и зърнени култури, а също така и мероприятията, които се предвиждат за изпълнението на тази задача.

На селското стопанство ще бъдат предоставени с плана за 1966 г. в повече от 1965 г. химически торове 61 000 т в активно вещество и ще бъдат внесени за 5 700 000 лв. препарати за борба с вредителите и болестите по селскостопанските култури. Предвижда се поливните площи да достигнат 10 000 000 дка. Чувствително ще нарасне броят и на основните селскостопански машини. Всичко това говори, че линията на партията за по-нататъшно укрепване на селското стопанство и за решаване на зърнения проблем намира реален израз в цифрите на проектоплана.

В плана за 1966 г. е предвидено чувствително подобряване на материалното и културното благосъстояние на трудещите се у нас. Националният доход на човек от населението по текущи цени ще се увеличи с 8,7%, а реалните доходи на трудещите се — с 6,4%. Броят на заетите лица в народното стопанство ще нарасне с 86 400. Това, другари, са вълнуващи и радостни цифри, които показват, че в първата година на нашата нова петилетка страната тръгва с още по-големи крачки, с по-голям размах за изграждане на материално-техническата база на социализма.

Другарки и другари народни представители! 1966 г. ще бъде година на широко експериментиране на новата система на планиране и ръководство на народното стопанство. Частичното експериментиране на новата система както в страната, така и във Видински окръг дава добри резултати. Показателен е примерът на помпостроителния завод Георги Димитров във Видин, който втора година работи по новата система. Сега в предприятието е създадена стегната организация по прилагането на вътрешностопанската сметка. По-задълбочено и при повишен интерес от страна на трудовия колектив се подрабават и обсъждат планове на отделните цехове. Интересът и активността на хората по изпълнението на планове чувствително нарасна. В резултат на всичко това предприятието успешно изпълнява плана си по всички показатели. За единадесетте месеца на тази година е произведена за 402 000 лв. свръхпланова промишлена продукция, а производителността на труда за едно лице нарасна в сравнение с миналата година с 15,6% при ръст на работната заплата с 3,6%. Планираната печалба е преизпълнена с 310 000 лв., а вноските към държавния бюджет — с 160 000 лв. От заделените средства по фондовете сега предприятието разширява производствените си мощности и строи един жилищен блок, здравен пункт, а се подготвя и строителството на втори жилищен блок.

Новата система на планиране и стопанско ръководство показва своите безспорни предимства. Няма съмнение, че

широкото ѝ експериментирание през 1966 г. ще даде нов тласък за още по-ускореното икономическо развитие на страната, за нови успехи в социалистическото строителство и за усъвършенствуване и утвърждаване на новата система.

Другарки и другари народни представители! В мощното, наистина пателно движение на нашата родина напред по пътя на социализма скромни дял имат и трудещите се от Видински край. В основни линии планът за 1965 г. във Видински окръг ще се изпълни успешно. В сравнение с 1964 г. обемът на промишлената продукция в окръга ще нарасне с 8 226 000 лв., т. е. с 9,8%, или планът за промишлеността ще бъде изпълнен 103,4%. Годишният план в автомобилния транспорт ще бъде преизпълнен с 240 000 приравнени тон-километри. Ще бъдат превозени съврх плана 35 000 тона различни товари. Успешно се изпълнява и планът по стокооборота на дребно и износа. До края на годината ще бъдат изнесени стоки за 33 000 000 валутни лв., или планът за износа ще бъде изпълнен 109%. Планът за строително-монтажните работи на Държавната строителна организация във Видин ще бъде преизпълнен с 824 000 лв. — 17%.

Независимо от голямата и продължителна суша, която сполетя страната и окръга и нанесе големи щети особено на пролетните култури и царевичата, селското стопанство във Видински окръг тази година ще отбележи ръст от 8,1% спрямо 1964 г. От някои култури като пшеницата, виненото и десертното грозде и домати окръгът ще получи по-добри резултати в сравнение с 1964 г. Значително по-добри резултати се постигат и в животновъдството, което отбелязва ръст от 14% спрямо 1964 г. Общо кооперативните стопанства в окръга ще получат в повече с 2 227 000 лв. чиста продукция в сравнение с 1964 г. и ще раздадат на кооператорите в повече 1 000 000 лв. Това са несъмнено радостни резултати при трудните условия с тазгодишната суша.

Доброто изпълнение на плана както в промишлеността и строителството, така и в селското стопанство, е здрава изходна база и за изпълнението на големите задачи през Новата 1966 г. Сега промишлените предприятия наред с усилията за успешно приключване на тази година се готвят и за успешно изпълнение на плана за 1966 г. още от първите дни на м. януари. Както в цялата страна, така и във Видински окръг сега се разгръща голяма подготвителна организаторска и политическа работа в кооперативните стопанства за решаване на зърнения и фуражния проблем през 1966 г., за получаване на високи и устойчиви добиви от пшеницата, царевичата, сънчогледа и фасула. И ние сме уверени, че и през новата 1966 г. ще постигнем нови значителни успехи в развитието на селското стопанство в окръга.

Трудещите се от Видин и строителите се готвят за започване изграждането на химическия комплекс край града,

който ще бъде един от големите строежи на новата петилетка и ще спомогне много за преодоляване изоставането в развитието на производителните сили в този край, както и за решаване на зрелите въпроси в икономиката на страната.

Другарки и другари народни представители! Трудешите се от Видински окръг ще вложат всичките си сили и енергия за претворяването в живо дело на народностопанския план за 1966 г. Но разрешете ми от тази висока трибуна да споделя някои въпроси, за които считам, че трябва да ни се окаже определена помощ от централните ведомства, комитетите и министерства.

Първо. Завод Георги Димитров се утвърди като едно от добрите машиностроителни предприятия в страната, чиято продукция намира добър прием у нас и в чужбина. Определено трябва да се каже, че в своята дейност предприятието среща редица трудности по спецификацията на помпите за износ за следващата година, което по-късно ще доведе до още по-големи трудности по осигуряването на необходимите му двигатели. Така беше и с плана за тази година, така се слагат засега работите и за следващата 1966 г. На предприятието Държавният комитет по планиране залага за новата стопанска година да изнесе 5220 броя помпи. Досега са специфицирани само 1103 помпи. На всички специалисти е добре известно, че всякакви срокове по заявяване на двигатели и на материали за внос, по обезпечаване на производствената програма за новата стопанска година са отдавана изтекли. Как при това положение предприятието ще обезпечава ритмично изпълнение на производствената си програма и плана си за износа?

Ние настояваме Министерството на външната търговия да положи максимум усилия по-скоро да се реши въпросът със спецификацията на останалите помпи.

Второ. В гр. Кула от няколко години работи специализирано предприятие за технически каучукови изделия. Това предприятие е оборудвано с нова съвременна и високопроизводителна техника, което му позволява да произвежда технически каучукови изделия с по-голяма прецизност и високо качество и да задоволява нарасналите нужди на народното стопанство и износа. То има производствена мощност за над 6 000 000 лв. промишлена продукция годишно производство. До започването на новата производствена година остават броени дни, а редица неща в плана на предприятието остават нерешени, неяснени. Предвижда се предприятието да произведе за нуждите на селското стопанство до поливния сезон 300 000 линейни метра водополивни тръби. За да стане това, то трябва най-късно в първите дни на месец януари да получи от Главно управление Водно стопанство и Комитета по леката промишленост плата за гумиране, за да може да го обработи и да завърши водополивните тръби до края на

месец май 1966 г., когато те ще са необходими за поливането. Всяко забавяне на доставката на плата извън горния срок ще ни постави в невъзможност да устоим на крайния срок за представяне на готовите тръби. По наши сведения въпросът за доставката на плата все още не е решен. Той е в процес на уясняване, на проучване от натоварената за целта комисия от специалисти.

Не е решен докрай и въпросът за производството на семейринги за износ. Ние настояваме пред Министерството на външната търговия и износните централи да бъде решен този въпрос. Това ще даде възможност на предприятието по-добре да използва производственото си оборудване и да осигури валута на народното стопанство.

Трето. Не можем да се съгласим и с решението за реализацията на суровия гипс за 1966 г. за страната, което се дава от Комитета по химия и металургия. На рудника в Кошава за 1966 г. се залага да добие 120 000 т суров гипс, а се дава реализация само за 105 000 т. А неговите възможности са да произведе не по-малко от 150 000 т. Ние недоумяваме защо при това положение не се използват производствените мощности на рудника. По наше мнение възможност за натоварване на рудника през 1966 г. има. Би следвало предвидените 50 000 т суров гипс за нуждите на циментовата промишленост от с. Раднево, да се прехвърлят на ДМП — Кошава. От това народното стопанство ще спечели 350 000 лв. от по-ниската себестойност на кошавския гипс, а циментовата промишленост ще получи по-качествена суровина.

Още през 1967 г. рудникът ще достигне проектната си мощност за първия етап — 450 000 т годишно производство, а въпросите по реализацията на това производство не се решават. Циментовата промишленост в близките години ще поеме не повече от 220—250 000 т гипс годишно и ще остават неизползувани около 200 000 т. Ние считаме, че Държавният комитет за планиране, Комитетът по химия и металургия и Комитетът по строителство и архитектура трябва да ускорят въпросите по проектирането и строителството на предприятията за печен гипс и готови гипсови изделия, внедряването на чиято продукция ще спомогне за разширяване индустриалните методи на строителството и ще донесе огромни доходи на народното стопанство. Би следвало също така през 1966 г. да се изучи и обсъди по задълбочено въпросът за използване кошавския гипс за производството на цимент и сярна киселина.

Имаме някои бележки и по въпроса за развитието на местната и кооперативната промишленост. Известно е, че по развитието на промишлеността Видински окръг все още изостава значително под средното равнище на страната и въпросът за заетостта на населението в трудоспособна възраст осо-

бено в Кулския и Белоградчишкия край е сериозен проблем. Докато за редица окръзи и райони на страната населението се увеличава доста бързо за сметка на постоянен приток на работна сила от други краища, то за Видински окръг и особено за Кулския и Белоградчишкия район се наблюдава обратното явление — отлив на населението. Само от 1958 г. досега са напуснали окръга над 6000 души. Ние считаме за ненормално такова явление в нашата социалистическа действителност. По-добре би било да се задържа на този етап работна ръка на място, да не се създават допълнителни трудности по жилищните и други проблеми в големите градове и по-добре да се съчетае развитието на селското стопанство с развитието на дребна промишленост в тези райони. За това би спомогнало много и развитието на местната и кооперативната промишленост. Но за целта е необходимо и Държавният комитет за планиране, и ЦС на трудово-производителните кооперации, и управление Народни съвети, местна промишленост и комунална дейност към Министерския съвет да насочат вниманието си към такива райони и да заделят необходимите материали за развитието на местната и кооперативната промишленост в тях, а не да се развива тази промишленост в големите градски центрове, където и без това не стига работната ръка. Става дума за увеличаване материалите за дървообработващата, шивашката и обувната местна и кооперативна промишленост, а също за повече желязо и цимент.

Другарки и другари народни представители! Бих искал да поставя някои въпроси и за по-правилното и целесъобразно разпределение на средствата, които се предвиждат за извънлимитно и културно-битово строителство. През лятото на 1965 г. се повредиха източниците за водоснабдяване на с. Грамада. В съществуващия каптаж водата стана негодна за пиене поради проведените геоложки проучвания и нарушаване състава на почвата от дъждовете и напояването. Сега водата се замърсява. Положението с осигуряване питейна вода за селата Грамада и Тошевци е бедствено. Санитарните власти са забранили пиенето на вода от съществуващото водоснабдяване. За решаване на този проблем излезе решение на Министерския съвет № 489/4. IX. 1965 г. и ПО Водоканалпроект разработи проект за водоснабдяване селищата от други водоизточници на сметна стойност 184 000 лв. Настояваме обектът водоснабдяване Грамада—Тошевци да се заложи в плана за 1966 г. на сметна стойност 184 000 лв.

Освен това смятам, че е необходимо да се отпуснат поне още 100 000 лв. за привеждане в ред културните и историческите паметници. Известно е, че на територията на окръга се намират няколко уникални природни и исторически паметници, които са голямо богатство за цялата стра-

на. Става дума за прочутите със своята неповторима красота, монументалност и причудливи фигури и изображения Белоградчишки скали. Само онзи, който не се е спирал и не се е вглеждал и замислял пред това чудно природно творение, не може да оцени истински какво национално богатство са те. Става дума още за Рабишката пещера Магура, която със своите грандиозни, величествени зали, с чудните си природни форми, на които биха могли да позавидят художници и архитекти, със своите исторически рисунки, останали от нашите далечни предци от времето на бронзовата епоха, привлича вниманието на наши и чуждестранни туристи и любители на природните красоти. Най-сетне става дума за Бабините Видини кули в гр. Видин, единствената в нашата страна изцяло запазена средновековна крепост, паметник на създаването и развитието на българската държава, свидетел на борбите, които българският народ е водил непрекъснато и упорито срещу поробителите, и за тъй нареченото Кале край гр. Белоградчик, където през 1850 г. над 10 000 храбри българи се сражаваха геройски за свободата. Аз мисля, че Министерството на финансите и Комитетът по културата и изкуството и главно Комитетът по туризма трябва да отделят малко повече грижи и внимание за тия обекти и да заделят необходимите средства за реставрационните и благоустройствените мероприятия, за създаване необходимите условия за развитието на туризма във видинския край. Това е толкова по-необходимо сега, когато се развиват бързо и успешно туристическите и културни връзки със съседните социалистически страни и когато условията се слагат така, че през Видин и Видински окръг ежегодно ще се увеличава потокът от туристи.

Другарки и другари народни представители! Аз изложих пред Народното събрание някои проблеми и трудности в развитието на Видински окръг. Но както и за цялата страна, това са трудности на нашия растеж, на нашето развитие по пътя на социализма и те ще бъдат успешно преодолени. Аз мога да уверя другарките и другарите народни представители, че трудовите хора от Видински окръг ще се вдигнат като един човек и още от първия ден на новата 1966 г. ще заработят с още по-голяма енергия за изпълнение и преизпълнение на народностопанския план и под ръководството на нашата славна партия, начело с ленинския Централен комитет и нашето правителство, ние ще постигнем нови забележителни успехи в развитието на нашата страна и окръга.

Одобрявам плана и бюджета и ще гласувам за тях. (Ръкопляскания)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата за изказване народната представителка др. Бойка Кисимова.

Бойка Кисимова: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! Всички ние изслушахме с внимание докладите на председателя на Държавния комитет за планиране и министъра на финансите по законопроектите за плана и бюджета на нашата страна за 1966 г. Цифрите за изпълнението на плана през 1965 г. и тези, които се поставят като задача за постигане през 1966 г., говорят за растежа и мощта на нашата икономика и култура, съответствуват на решенията на Осмия конгрес на партията, осигуряват по-нататъшното социалистическо изграждане на родината ни.

В борбата за изпълнение на плана през настоящата година трудещите се в нашата страна постигнаха значителни успехи и натрупаха богат опит. Всичко това ще ни улесни и подпомогне в изпълнение на задачите, поставени в плана и бюджета за 1966 г.

Под ръководството на окръжния комитет на Българската комунистическа партия и на окръжния народен съвет трудещите се от Смолянски окръг ентусиазирано работиха за изпълнението и преизпълнението на плана за 1965 г.

Другарки и другари! С чувство на голяма радост дължа да изкажа искрена благодарност на Централния комитет на Българската комунистическа партия и правителството на Народна република България за големите грижи, които полагат за бързото икономическо развитие и културен напредък в Родопите.

Какво беше миналото на Родопи? — Пословична изостаналост на целия този район на нашата страна. Основният поминък на хората бе занаятчийство, а голямата част от мъжете бяха гурбетчии из страната, а другите се занимаваха със скотовъдство и отчасти с дребно земеделие.

Промислеността се представяше с четири малки дъско-резници, два тютюневи склада, три рудника с годишен добив 60 000 т и няколко занаятчийски работилници. Тази икономика даваше дълбок отпечатък върху бити и съзнанието на хората.

Не жилища, а колиби бяха голямата част от домовете. Липса на пътища и съобщения. Газената лампа, кандилото, свещта и борината бяха средство, с което се осветляваха жилищата. Транспортните средства липсваха или бяха магарето и в най-добрия случай мулето.

Недождането беше основен спътник на трапезата на родопчанина.

Болестите, туберкулозата вземаха големи размери. За здравето на хората се грижеха само 13 лекари, т. е. на 20 000 души един лекар, с всичко 90 болнични легла.

Над 80% от населението беше неграмотно, а за българо-мохамеданското население този процент беше много по-голям.

Такава беше капиталистическата действителност в Родопите по онова време. Във всяка къща съскаше змията на немотията.

Сега това минало е вече история. Съвсем друга е родопската действителност в условията на социализма. Елате в Смолянски окръг и вижте!

Сърцето на всеки честен човек ще прелее от възторг и гордост пред гледката на нашия обновен и преобразен красив и горд роден край. На територията на окръга се намира голямото рудодобивно предприятие Горубсо, което добива над 3 000 000 т руда, или 72% от оловно-цинковите руди в страната. Флотационните фабрики добиват 82% от оловния и 92% от цинковия концентрат от плана на нашата страна.

В рудодобива са заети 18 000 работници и 1300 инженерно-технически кадри. Много от тези кадри са вече от местното население.

Освен това в окръга има 47 предприятия на леката и хранителната промишленост и за комунално-битова дейност.

Горските стопанства, ДЗС и семеипроизводните стопанства произвеждат годишно 10% от строителната дървесина в страната, 24,5% от иглолистната, над 2200 т тютюн и над 75% картофи от семенния материал за полските райони на страната.

На територията на окръга се строи каскадата Доспат—Въча. Всичко това дава дълбок отпечатък в бита на хората в Родопите.

Днес в нашия окръг 85% от жилищата са обновени изцяло. От 288 населени места 234 са електрифицирани само срещу 5 до 9. IX. 1944 г. Електрификацията обхваща 90% от населението, а 212 населени места са водоснабдени.

79 кина обслужват 80% от населението.

В окръга има 26 000 радиоапарата срещу 560 радиоапарата по-рано.

Столовете за хранене обслужват 54 000 души.

На територията на окръга са в движение над 2600 автомобила, които обслужват промишлеността, строителството, селското и горското стопанство и свързват най-отдалечените махали и села на окръга.

Успехи бележат и съобщенията. Сега 57 тп. станции обслужват 226 населени места, а останалите се обслужват от народните съвети.

За здравето на хората бдят 319 лекари, зъболекари, болниците разполагат с 2827 легла. В миналото жените раждаха по домовете си и смъртността на децата бе голяма, а сега във всички общини и по-големи села има изградени родилни домове.

Бързият подем на икономиката през изтеклите 21 години осигури широк размах на социалистическата културна

революция в Родопите, която преобрази бита на хората и издигна на по-високо равнище духовната ни култура.

През последните години се разгърна широко строителство на училищни сгради. Досега са построени 155 нови модерни сгради.

Другарки и другари! В едно изказване е невъзможно да се каже всичко това, което се извърши в Родопите за 21 години народна власт и което превърна родопския край от крайно изостанал във високоразвит промишлен окръг.

Коренно се преобразиха битът и културата, израснаха нови хора, с нов социалистически морал, с ново отношение към труда.

Големите успехи са налице, но има някои нерешени въпроси, които искам да поставя пред Народното събрание, за да се имат предвид за бъдещото им решаване.

Преди всичко наред с добиващата промишленост трябва бързо да се развива обработващата на базата на личните суровини и вносни такива, от които ще има икономическа изгода за страната и ще заеме голямата част незаета женска работна ръка в окръга. Нека да се има предвид, че минните селища Мадан, Рудозем, Златоград разполагат с изобилна такава, а това води до голямо текучество в основната работна ръка в рудниците и фабриките.

Освен това в окръга има редица селища с население повече от 800—1000 жители, в които няма никаква работилница или цех. Жените в тези селища през голямата част от времето на годината не прилагат своя труд. Това налага още от следващата година да се започне проучването и се реши въпросът в близките години.

Все още не е решен въпросът и с поминъка на с. Доспат, където се изгражда каскада Доспат—Въча и язовирът Доспат ще залее 17 000 дка обработваема земя. Ето защо този въпрос трябва да се реши по спешност.

Големи успехи имаме и в пътното строителство, но в следващите години за нашия окръг този въпрос ще стои на първо място. Нашият транспорт е изключително автомобилен, а пътищата ни са още лоши. Само малка част от главните магистрали са асфалтирани. Това налага да се започне още по-интензивно пътно строителство, за да може скоростите да скъсат разстоянията между населените места, които сега отстоят на 3—4 и повече часа.

Не е намерил разрешение и въпросът за използването на отпадъците от дървесината. Години наред се говори да се построят предприятия за фуражни дрожди и дървесинни плоскости и други предприятия, свързани с обработването на дървесината, за което има условия и суровини.

Съвсем незадоволително е и производството на строителни материали, което води до големи преразходи в строителството и оскъпяване на същото.

Недостатъчно е жилищното строителство в гр. Смолян. Това изисква следващите две-три години да се продължи с по-големи темпове от сегашните.

Трябва да продължи строителството на училища, читалища, домове на културата и други комунално-битови сгради в селищата на окръга.

Не е решен въпросът и с радиоприемането в нашия окръг. Радио София лошо се слуша. Ето защо трябва да се вземат бързи мерки, за да може и красивите родопски села да слушат добре гласа на радио София.

Така стои въпросът и с телевизията. Тази година строим ретранслация, но това не решава въпроса за целия окръг, а само за Смолян, Мадан и отчасти някои селища.

Големите дела на народната власт през изтеклите петилетки засилиха вярата и повдигнаха още повече духа на родопчани, че през новата петилетка ще бъдат решени нови въпроси в областта на промишлеността, на селското и горското стопанство, на просветата, културата и народното здраве.

Ние знаем, че грижите за човека са били винаги главното в дейността на Българската комунистическа партия. Не са редки случаите, когато за спасяването на един човешки живот в дебрите на Родопа се изпращат специални вертолети.

Грижите за здравеопазването в Смолянски окръг са големи. Нов израз на тези грижи е и решението да се построи подходяща материална база на окръжната болница. Тогава нашата болница ще отговори на големите здравни нужди на трудовете хора от Родопите.

Другарки и другари народни представители! Одобрявам проектоплана и бюджета за 1966 г. и ще гласувам за тях. *(Ръкопляскания)*

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата за изказване народният представител Димитър Аргиров.

Димитър Аргиров: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! Разглеждайки днес бюджета и народностопанския план на нашата страна, аз искам да взема отношение по селскостопанското производство, където работят и аз.

Тази година лятото беше необикновено сушаво и нанесе немалко щети на селското стопанство. Въпреки че цялата човешка история е преизпълнена с остри борби между човека и природата, то все още селскостопанските произведения са изложени на природните бедствия. Но Българската комунистическа партия, Българският земеделски народен съюз, народното правителство и целият наш народ водиха жестока битка със сушата за изпълнение на селскостопанския план и тя бе победена.

Планът по селското стопанство както за страната, така и в нашия Пловдивски окръг е изпълнен и преизпълнен, а в нашето село се преизпълнява с над 90 000 лв. Това е голям успех на нашите кооператори.

На какво се дължат тези големи успехи, това преизпълнение на плановете? На какво се дължи преизпълнението на плана на село Бяла река и при тази сушава година?— Тези успехи се дължат на това, че нашите партийни и кооперативни ръководители не гледат кой ще бъде бригадир в животновъдството или в полевъдството, а гледат кой човек ще може да се справи с работата. Така и двамата полевъдни бригадири са земеделци. Сегашният ни партийен секретар миналата година беше бригадир на първа бригада. Ние поставихме на негово място нов бригадир от Земеделския съюз. И ето какво се получи в резултат от работата на двамата бригадири. Единият има 60 000 лв. преизпълнение на плана, а другият — 30 000 лв. преизпълнение. Когато разгледахме на годишното кооперативно събрание тези въпроси, ние видяхме, че действително ръководителите на бригади играят важна роля. И затова нашите ръководители постъпват много правилно, като поставят на отговорните места наши другари.

Това са големи успехи на нашите кооператори. На какво се дължат тези големи успехи? — Те се дължат на много фактори, от които аз ще изброя по-важните, защото ги смятам за основни.

На първо място това е единството на нашия народ, неговата вяра и любов към партията-ръководителка и народната власт. Нашият народ не е бил никога така единен и сплотен в своята история, както е сега. Защо и как се създаде тази вяра и любов? Ще напомня думите на великия Ленин: „Ние ще привлечем селяните на наша страна само тогава, когато на дело им помогнем чрез колективизацията.“ Днес на дело е помогнато на нашите кооператори чрез кооперативното обработване на земята. Животът доказва това.

Втори фактор — това е историческият Априлски пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия. Без Априлския пленум селскостопанското производство не можеше да има такива големи успехи. Той стопли сърцата на нашите кооператори и кооператорки. Пося любовта върху нашата плодородна земя. Активизира целия български народ. След Априлския пленум на широк фронт се механизираха процесите при обработката на селскостопанските култури. Внедри се агротехниката и изкуствените торове, които увеличават добивите. Но най-голямото мероприятие срещу сушата бе разширяването на поливните площи, които в Пловдивски окръг обхващат над 60% от обработваемата земя.

Ето това са по-важните фактори, които придвижват бързо нашето селскостопанско производство. През последните две години за нашия Пловдивски окръг голям фактор е и новата система на планиране. Тя мобилизира отделните звена и бригади, мобилизира партията и ръководството на ТКЗС. Плановите и стопанската сметка са ясни за всеки кооператор. Всеки може да развива своите способности. Тук се влага вече голямо умение в земеделието. Материалната заинтересуваност е голяма движеща сила за увеличаване на селскостопанското производство. Аз мога да кажа, че новото планиране е сестра на Априлския пленум. Те много си приличат и се допълват.

Но, другарки и другари, какъв важен фактор си остава нашият трудов народ, нашите кооператори и особено нашите кооператорки! Казвам кооператорки, защото те са героините на полето. На 7 ноември ми се случи да мина през село Дебър — селото на др. Георги Караславов. Този ден в селото беше определен за почистване на улиците. Мъже видях само да карат волове или каруци, а всичката друга работа се вършеше от жени. Това ми направи много силно впечатление. Имаше може би 300—400 жени по шосето и по улиците, само жени, а мъже караха колите. Видях на няколко места групи мъже по 5—6 души да си приказват, без лопати.

Цола Драгойчева: В цяла България е така! (*Ръкопляскания*)

Димитър Аргиров: Вярно е, другарки и другари, че и в миналото ние, мъжете, бяхме малко по-неработни от жените. Вие знаете, че през летния сезон жените бяха винаги при нас на полето, а през зимния сезон ние отидем по кръчмите и тук-там, а те предат, тъкат или правят нещо друго. Вечер ние си лягаме, а те остават да работят до полунощи и повече. И сега като гледаме по полето, ще видим пак само жени. Нашите кооператорки са вече хора с ново разбиране, те гледат на кооперативното като свое. Пазят инвентара и добитъка като свои.

Нашите кооператори и целият наш народ са много трудолюбиви и пестеливи хора. Те се отнасят с голяма вяра към машините, агротехниката, торовете, водата и към всички новости в земеделието. С такъв народ можеш чудеса да правиш и тези чудеса днес стават. Кой народ може да преустрои своята страна само за 21 години? Нашата земя бе прокопана надлъж и нашир. Само с пръстта, изкопана за сградата на Азотноторовия завод, Стара Загора, може да се направи стена, дебела 2 метра, висока 2 метра и дълга от Стара Загора до София.

В нашите градове изникнаха безброй фабрични комини. Цялата земя е кръстосана с напоителни канали. Невиждана електрическа мрежа кръстосва цяла България. Разкрити бяха големи подземни и надземни богатства у нас. В миналото капиталистите казваха, че България е бедна страна, че нямала подземни и надземни богатства и затова народът мизерствувал. Но животът опроверга тези твърдения. Сега нашето селскостопанско производство се увеличи неколкосткратно в сравнение с 1939 г. Нашият национален доход нарасна 3—4 пъти. Ето това е, което обогати нашия народ.

Ще минат години и много неща ще се забравят, но бъдещите поколения винаги ще помнят каква голяма организаторска работа извърши Българската комунистическа партия след Априлския пленум — поставяне основите на народното добруване. Черната металургия, химията — капиталистите казваха, че народът бил много и че трябва да има войни, за да се намали, а химията може да храни още два пъти повече народ на земята — машиностроенето, електрификацията и механизираното селско стопанство, без които нашият народ не можеше да измени своя живот, вече се изграждат от нас.

Аз имах възможност да посетя и други страни, но като нашите села, така обзаведени и с такива хубави нови къщи, не видях никъде. Не бива да преувеличаваме, но битовите различия между града и селото постепенно се заличават. Днес в нашите села влизат толкова леки коли, колкото през време на буржоазията влизаха мъжки обувки, с тази разлика, че тогава на пазара имаше обувки, но народът нямаше пари, а сега народът има пари, но на пазара няма леки коли! А селският робски труд изчезна завинаги от нашата хубава земя! (*Ръкопляскания*)

Другарки и другари народни представители! Аз искам да се върна малко назад и да кажа какво беше положението на селяните преди 9 септември 1944 г. през време на такива сушави години. Ние бяхме оставени на съдбата, нямаше възможност да нахраниш децата си, а камо ли да ги учиш. И затова от селата нямаше учени хора. А през такива години ние гладувахме, правехме големи задължения пред лихварите и банкерите, а техните лихви бяха по 30—40%. Който човек не е имал работа с лихварите, на него животът се вижда розов. Ето защо нашият народ води жестока борба с експлоататорите и победи.

Но, другарки и другари народни представители, за тези успехи има още един фактор, без който всичко щеше да бъде пусто. Този фактор е мирът. Ето защо великият Съветски съюз и целият социалистически лагер полагат големи грижи за запазване на световния мир. Умиращият капиталистически свят волю неволю прие мирното съвместно съществуване. Разбира се, неговата природа и вълчи апетит за лесно забогатяване го карат, без да държи сметка за нищо, да тла-

ска народните маси към войни. През време на тези войни колко кръв и сълзи проливат народите! Ако имаше възможност да събера сълзите на децата, майките и вдовиците, бихме удавили алчните капиталисти само в сълзи. Те и сега се раздират от противоречия, но ги плаши ракетното превъзходство на Съветския съюз и икономическата мощ на целия наш лагер. Как мислите, другари, добре ли посрещат империалистите освобождаването на поробените народи, които бяха техни колонии? Това за тях е смъртен удар.

Другарки и другари народни представители! Централният комитет на Българската комунистическа партия, Българският земеделски народен съюз и нашето Народно правителство полагат големи грижи за подобряване отношенията на Балканския полуостров и днес ние виждаме едно неவிждамо в историята балканско разбирателство, макар че имаме различни системи на управление. Този успех радва не само нашия народ, но и всички народи на Балканите. Това разбирателство не може да не стопли сърцата на цялото прогресивно човечество. Малка България със своя Централен комитет начело с др. Тодор Живков чрез балканското разбирателство допринесе много за запазването на световния мир. Нашата страна стана за показ на много народи. Ние виждаме как непрестанно идват гости от различни страни на земята, в това число и от много селски партии. Всеки чужденец, който посети нашата страна, се връща с друго отношение към нас.

Ние се намираме на Цариградското шосе. По шосето непрестанно се движат чужди леки коли. Те много пъти спират пред нашия Културен дом, идват да играят на нашите хора. Другари, вие си спомняте навярно, че едно време ние много набързо изпращахме младежите за войници. Не зная как е сега в другите краища, но в нашия край се вдига нещо като цяла сватба, когато изпращаш младеж за войник. Тръшкат се по две-три овци, събират се по 200—300 души, цели дни и нощи се играят хора. И затова много често пред Културния дом се вие хоро. Чужденците които минават по шосето, се чудят защо има толкова хора, защо се е събрал толкова народ. Всичко е в изобилие при нас, другари, как няма да има хора! Не можем да се разбираме добре с чужденците, защото не познаваме техните езици, но ние чувствуваме как те се радват на нашите големи успехи.

Другарки и другари народни представители! Възможно ли е капиталистите да приемат доброволно да върнат на народа онова, което са вземали от него в продължение на векове? — Не! Те са неспособни на такива дела. Това се вижда от вьетнамската авантюра, вижда се от вълчия вой на западногерманските реваншисти. Те знаят откъде са забогатели — не от собствените си умове или от своя труд, те нито са много умни, нито са трудолюбиви, а от жестоката

експлоатация на собствените си народи и на народите от колониите. Те знаят, че първият закон на народните маси ще бъде отнемане на техните незаконни богатства. Но нека знаят, че власт, която замръква и осъмва без участието на работническата класа, селяните и народната интелигенция, я очаква неминуема гибел. И знаейки какво ги очаква, те не само желаят войната, но непрестанно мислят как да победят нашия социалистически лагер. Те трябва да разберат обаче, че всички пътища се свършват с катастрофа за тях, всички компаси сочат смърт на капитализма.

Капиталистите приличат на онзи приятел на господ, който поинскал от господ да стане познавач кой от болните ще умре и кой ще живее. Господ му казал: „Ти ще можеш да виждаш свети Арахангел. Щом видиш, че свети Арахангел стои при краката на болния, ще казваш, че болният ще оздравее. Щом обаче видиш, че свети Арахангел стои при главата на болния, ще казваш, че ще умре.“ Така приятелят на господ станал голям познавач. Но дошло време и той да умира. Легнал и вижда, че свети Арахангел стои при главата му. Той, хитрецът, обърнал главата на мястото на краката. Обаче свети Арахангел му казал: „Не се върти нагоре-надолу, ами си сложи главата на възглавницата. Ти вече си остарял и аз ще ти взема душата.“

Капиталистите може да се огледат в този хитрец. Историята иска от тях да си сложат главата на възглавницата. Освободете вьетнамския народ, не организирате германските реваншисти! Хората искат да живеят свободни и неексплоатирани, във вечна правда, мир, социализъм и комунизъм! (*Ръкопляскания*)

Другарки и другари народни представители! Завършвайки, аз искам да поставя един въпрос за нашия Пловдивски окръг. Беше предвидено да се строи хотел в Карлово. Защо сега се изключва от плана, този хотел, не зная. Преди Девети септември хотелът в Карлово е имал 200 легла, а сега има само 50 легла. Годишно през Карлово минават до 180 хиляди туристи. Управлението има и място, има и пари и аз моля да бъде включен този хотел за строителство през 1966 г.

Другарки и другари народни представители! Народно-панският план и бюджетът на нашата родина са реални и изпълними. Аз ще гласувам за тях и ще работя за тяхното изпълнение. Само така ние ще увеличим нашия национален доход и ще можем да подобрим заплатите на трудещите се, в това число и селските пенсии. (*Ръкопляскания*)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата за изказване народният представител д-р. Пенчо Карапенов.

Пенчо Карапенов: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! Най-напред искам да заявя, че на-

пълно одобрявам законопроектите за народностопанския план и бюджета на Народна република България за 1966 г., ще гласувам за тях, защото съм уверен, че ще настъпи нов бурен подем на нашата икономика.

В годините на народната власт и особено след Априлския пленум на партията цялата наша икономика е в бурен подем, за да достигнем в края на четвъртата петилетка над 19 пъти повече промишлена и над 2 пъти повече селскостопанска продукция.

Небивало развитие получи и Габровски окръг, в който само през тази година ще бъде произведена почти толкова промишлена продукция, колкото произвеждаше буржоазна България през 1939 г.

С чувство на достойно изпълнен дълг от трудовите колективи в различните отрасли трябва да съобщя, че четвъртата петилетка по промишлеността в Габровски окръг бе изпълнена на 17 ноември т. г. с 40 дни предсрочно, а някои челни колективи на петилетката я изпълниха и много по-рано, какъвто е случаят със, завод Коста Стоев — 147 дни предсрочно, ДИП Капитан дядо Никола — с 56 дни и др.

До края на тази година окръгът ще произведе надпланова промишлена продукция по годишния план за 12 000 000 лв., социалистически натрупвания за над 2 500 000 лв., а чистата продукция в сравнение с миналата година ще нарасне над 5 500 000 лв.

Големият опит и традиции, които има окръгът в промишленото развитие, сега по-добре, откогато и да било се използват в интерес на народното стопанство. Централният комитет на партията и правителството съвършено правилно възприе курс на най-добро използване на промишлените резерви в окръга, на тяхното рационално развитие. Взеитите мерки за развитието на машиностроенето и металообработването доведоха до много благотворни резултати. Бяха създадени и усвоени сложни машиностроителни изделия — електронни машини и съоръжения за промишлеността, имащи важно значение за развитието на техническия прогрес във всички отрасли на народното стопанство, нови конструкции електротелфери, тъкачни станове, редосеялки, нестандартно електрическо оборудване и др.

Всичко това доведе до съществени структурни изменения в промишлеността на окръга. Очертава се през следващата година повече от една четвърт от продукцията на промишлеността да бъде дадена от предприятията на машиностроенето, като близо 60% от прираста за следващата година ще се получи от този отрасъл.

Тези кратки данни характеризират най-ярко какви осезателни изменения настъпват в нашата икономика. Това преимуществено развитие на машиностроенето и металообработването, което наблюдаваме не само в нашия окръг, но и в

цялата ни икономика, е правилно. То е израз на научно обоснованата икономическа политика на партията за изграждането на материално-техническата база на новото общество.

Ето защо напълно подкрепям и одобрявам предложените темпове и пропорции на развитие за следващата 1966 г.

Обсъждайки основните насоки и характерни особености на проектоплана за 1966 г. и като държим сметка за най-рационалното използване на социалистическите натрупвания, предназначени за капитално строителство, и създаване на нови основни фондове за обезпечаване разширеното социалистическо възпроизводство, смятам, че проблемите за най-целесъобразното използване на създадените основни производствени фондове и използването на суровините са много важни въпроси. Искам да отбележа, че тези проблеми като цяло за промишлеността в страната и по-специално в нашия окръг не са решени още напълно и докрай, независимо че отбелязахме някои добри успехи в икономичното използване на суровините като средство за преизпълнение на плановете.

Сега окръгът създава толкова социалистически натрупвания, с които за година и половина се откупуват създадените основни производствени фондове. Това обаче не е предел. Този показател при умело използване на резервите може значително да се подобри.

Ние разполагаме с редица нови основни фондове, които не се използват както трябва, а в същото време се създават нови фондове. Такъв е случаят с кожарската промишленост, където има производствени мощности, които биха могли да поемат много по-голяма производствена програма. Вместо да се използват наличните създадени вече мощности, допуска се заделяне на нови капитални вложения за създаване на нови мощности. По-целесъобразно би било средствата да се определят за други отрасли и производства, а съществуващите основни фондове по-ефективно да се използват.

Засягайки проблема за използването на основните фондове, не мога да отмина и такъв въпрос. През последните три години от четвъртата петилетка при нас се забелязва тенденция на намаление на произвежданата продукция от единица основни фондове. Това явление подложихме на подробен анализ и наред с другите причини констатирахме и някои пропуски в начина на планиране от висшестоящите планиращи органи.

Така например през 1963 г. срещу планираното нарастване на основните фондове бе предвидено да се произведе промишлена продукция за 2000 лв. с 1000 лв. основни фондове, докато със старите фондове произвеждахме — 2430 лв. През 1964 г. бе планирано да се произведе още по-малко — 1550 лв., и за 1965 г. е планирано — 1300 лв. Явно е, че от този начин на планиране ежегодно ще се намалява произ-

вежданата продукция с 1000 лв. основни производствени фондове.

Планиращите органи — Държавният комитет по планиране и отрасловите комитети, при съставянето на текущите годишни планове следва да се съобразяват с приетите и утвърдени перспективни планове, като не допускат да се намаляват предвидените темпове по години, което от своя страна ще доведе до по-пълно използване на производствените фондове и производствени мощности.

Друг важен въпрос и резерв за изпълнението на народно-стопанския план това е взаимопомощта между окръзите и промишлените предприятия.

На настоящия етап в развитието на концентрацията, специализацията и кооперирането в промишлеността като обективен процес на разделението на труда икономическите връзки между окръзите и отделните заводи и предприятия все повече се задълбочават в интерес на жизнените интереси на трудещите се. Изява на това станаха икономическите връзки, които се създадоха между Габровски и Кърджалийски окръг.

Централният комитет на партията определи насоките, по които ще се развиват и укрепват икономическите връзки между двата окръга. В периода до 1970 г. в градовете на Кърджалийски окръг ще бъдат създадени 4 филиала на габровски предприятия с тенденция те да се обособят в съвременни едри предприятия. Ще се прехвърли жакардовата тъкачница от промкомбината в Габрово в гр. Ардино, ще се изнесат и други производства за Кърджалийски окръг.

Какво практически е извършено досега? Предсрочно е изнесена жакардовата тъкачница с годишен обем на производство 902 000 лв. В промкомбината се обучиха 19 работници и от м. август още 27 работници от гр. Ардино се обучават за тъкачки на жакардови станове в обединеното промишлено предприятие Георги Генов. Ръководството на обувния завод Сърп и чук още тази година разшири производството на обувки в гр. Крумовград, като се предоставиха 12 обушарски и шевни машини, конвейер тип Текстима и други съоръжения. Обемът на обувното производство ще се увеличи над 5 пъти и броят на работниците след необходимата квалификация бързо ще нарасне. Обучават се работници и ръководители и в останалите наши заводи и предприятия общо 125 души, с тенденция броят им да расте.

Досегашният наш опит ни показва колко полезна и резултатна е помощта между двата окръга, когато тя е организирана правилно и с разбиране.

В изпълнението на подетата инициатива трябва да кажем, че срещаме доста затруднения. За тяхното преодоляване ние смятаме, че отделните комитети по промишлеността, ведомствата и държавните стопански обединения следва да имат по-голямо разбиране, да се намесват по-решително по реша-

ване на нерешените въпроси между двата окръга. И от друга страна, по-правилно да се решат въпросите по битовото устрояване на идващите работници за обучение и квалификация от Кърджалийски в Габровски окръг.

Взаимопомощта между окръзите и предприятията намира израз и в навременното и ритмичното изпълнение на кооперираните доставки. Това особено много важи за предприятията на машиностроенето. Известно е например, че Заводът за електротелфери в гр. Габрово среща огромни трудности в навременното и ритмично получаване на кооперираните детайли от различни заводи на страната. Известно е, че ДИП Иван Йонков — гр. Трявна, също не получава навреме кооперираните си доставки от други заводи.

Всичко това води до неизбежно шурмуване, до незадоволително качество, до лоша дисциплина.

Мисля, че окръзите по своя инициатива и в интерес на цялото народно стопанство трябва по-настойчиво да търсят пътища за укрепване на икономическите си връзки, да проявяват по-голямо разбиране на нуждите на народното стопанство и взаимна загриженост за изпълнението на плановете.

В тази връзка отправям препоръка към ръководствата на някои комитети и министерства — нека тяхната помощ в решаването на големите и отговорни задачи всестранно да се засилва, като се използват по-резултатно специалистите — инженерите и икономистите.

Другарки и другари народни представители! Още веднъж заявявам, че напълно одобрявам законопроектите за народностопанския план и бюджета на Народна република България за 1966 г. и ще гласувам за тях.

Искам да ви уверя, че трудещите се от Габровски окръг с чест ще изпълнят задачите, залегнали в народностопанския план и бюджета за 1966 г. (*Ръкопляскания*)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата за изказване народният представител Иван Михайлов.

Иван Михайлов: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! Въпросът, който е поставен за разглеждане пред настоящата сесия на Народното събрание, е много важен. Предложеният проектоплан и проектобюджет ни дават възможност да видим основните насоки на развитието на нашата социалистическа икономика през 1966 г.

Трудещите се от Хасковски окръг през тази година постигнаха немалко трудови успехи. Колективите на промишлеността се отзоваха на призива на 15-те бригади на ДМП Маджарово за предсрочно изпълнение на годишния план. Под ръководството на партийните и профсъюзните организации се разгоря още повече социалистическото съревнование.

То обхвана 90% от всички работници. Най-големият успех, с който се гордее промишлеността в окръга, е предсрочното с 45 дни изпълнение на плана за четвъртата петилетка. Промислените предприятия ще произведат в повече продукция за 40 110 000 лв., отколкото предвиждаше петилетният план.

Силен тласък в своето развитие през четвъртата петилетка получи и селското стопанство в окръга. Средногодишният обем на селскостопанската продукция от 71 000 000 лв. през третата петилетка нарасна на 90 000 000 лв. в периода 1961—1965 г.

Въпреки изключително неблагоприятните климатични условия планираната селскостопанска продукция за 1965 г. ще бъде изпълнена, включително и от животновъдството, значително преизпълнено по всички показатели. Това още веднъж потвърди силата на нашия кооперативен строй след Априлския пленум на Централния комитет.

Сега нашите работници и кооператори се подготвят за задачите, които ще им бъдат поставени от плана за първата година на петата петилетка.

Държавният комитет за планиране е разработил в основни линии един реален план за страната за 1966 г. При конкретизирането на плановите задачи по окръзи той не се е съобразил с техните възможности и нужди и е допуснал известни несъобразности, които проличаха още при спускането на контролните цифри и по време на съгласуването им. Това се отнася особено за плана на селското стопанство в нашия окръг. Ежегодно планът се изменя и варира в доста широки граници. Това ни навежда на мисълта, че той не се определя на базата на обосновани икономически разработки, а от отделни конюнктурни задачи и хрумвания на някои другари от Държавния комитет за планиране.

Така планът за памука през 1964 г. беше 10 000 т, а планът за тютюна — 11 200 т. След проведения пленум на окръжния комитет по специализацията и концентрацията на селскостопанското производство и указанията на др. Тодор Живков Хасковски окръг да стане окръг на памука, Държавният комитет за планиране увеличи плана за памука на 13 000 т или едно увеличение за една година с 30%, без съществено изменение на материалните предпоставки. За намаляване на трудовото напрежение планът за тютюна се намали на 9880 т.

Още при определяне на новия план другарите от Държавния комитет за планиране смятаха, че този план е нереален и в първоначалния разчет за 1966 г. те намалиха плана за памука от 13 000 т. на 11 300 т. При съгласуването планът беше отново увеличен на 12 600 т. Ние считаме, че този план е нереален, тъй като отсъствуват някои предпоставки, с които Държавният комитет за планиране не иска да се съобрази. Кой са те?

Първо, увеличението на памука не бива в никакъв случай да се съпровожда с увеличение на тютюна, тъй като и без това напрежението в равнинните ТКЗС е стигнало крайния предел. Тогава ние питаме с какво основание планът за тютюна от 9880 т за 1965 г. се увеличава на 11 560 т.

Второ, необходимо е увеличаване поливните площи на памука. Сега от 128 000 дка се поливат около 6000 дка. Изпълнението на плана е в голяма зависимост от падналите валежи през месеците юни — август. Само в 4 години от 10 валежите осигуряват един сносен добив от 80 — 85 г. През 1965 г. памукът беше много добре отгледан, но изключителната суша не му позволи да се развие нормално и планът далеч няма да бъде изпълнен. Типичен пример в това отношение е ТКЗС в с. Узунджово, където през м. юли падна дъжд от 35 — 40 л и кооперативното стопанство получи по 113,5 кг от декар. ТКЗС с повече поливни площи преизпълниха плана за памука. ТКЗС в Оряхово, което се намира в Сакара и отглежда памука при немного благоприятни почвени условия, благодарение на поливането успя да получи по 170 кг памук от декар. Ако искаме да не чакаме благоволенieto на природата, ние трябва да направим така, както са направили другарите от Узбекистан — да осигурим най-малко 60 — 80 000 дка поливен памук и да получаваме от 180 до 220 кг памук от декар. Тогава един план от 13 — 15 000 т ще бъде напълно реален.

Само тогава Хасковски окръг може да стане български Узбекистан. Желание и опит в нашия окръг има. Питаме тогава защо Държавният комитет за планиране отхвърля за 1966 г. и не предвижда в петилетния план за строителство втория етап на язовир Тракиец, който ще обхване нови 250 000 дка поливни площи, изключително в ТКЗС с големи площи памук, като Узунджово, Динево, Добрич, Ябълково, Димитровград, Марица, Филево. Също така трябва да завърши и Капитанандреевската напoителна система, която ще обхване ТКЗС Капитан Андреево с 8000 дка памук, ТКЗС Свиленград с 6500 дка памук, Райкова могила с 5000 дка и др.

Трето, за намаляване на трудовото напрежение, за увеличение производителността на труда и намаляване себестойността на продукцията е необходимо да се въведе комплексна механизация при отглеждането на памука. Технология за това има разработена, има и система машини за това. Те трябва да се внесат от Съветския съюз още през 1966 г. Прибирането на памука с памукокомбайни през настоящата година в ТКЗС, с. Караджалово, показва, че тази задача може да бъде решена 100 %.

Четвърто, необходимо е да се внесат повече препарати, като прометрин, и за това се осигури на Министерството на селскостопанското производство валута, а не да ни се пред-

лагат от разни организации, като Тексим, на твърде неизгодни условия за кооперативните стопанства.

Пето, увеличението на поливната царевича, самозадоволяването със зеленчуци ще доведе до увеличение на трудовото напрежение и намаление на подходящи площи за отглеждане на памука.

Изхождайки от това, ние считаме, че планът за памука за 1966 г. не бива да бъде повече от 11 300 т, тъй като не всички материални предпоставки за неговото изпълнение са осигурени. Тютюнът трябва да си остане на 9880 т.

Интересно положение се получава и с плана за кравето мляко. През 1965 г. планът беше 11 000 т при значително повече фуражи, произведени през 1964 г. За 1966 г. той е 12 500 т, а фуражът поради сушата е значително по-малко.

Наистина интересни постановки има Държавният комитет за планиране.

Известно предложение искам да направя по отношение на капиталните вложения, определени за окръга. Много пъти и на много отговорни места сме поставяли въпроса за острата жилищна криза в Димитровград и Хасково, но досега не е настъпило никакво изменение. Десетки петчленни семейства в Димитровград живеят в една стая. Там досега не се е извършило държавно жилищно строителство. Градският народен съвет не разполага с достатъчно квартири, за да може да удовлетвори нуждите на специалистите — лекари, инженери, просветни и организационни работници, и много от тях напускат града.

В Хасково не се строят жилища от ведомства, а от няколко години Държавният комитет за планиране отпуска средства само за по един блок годишно. За три години в 70 хилядния окръжен център са построени 148 апартамента.

За да бъдат задоволени най-належащите нужди в двата града, трябва в плана за 1966 г. да бъдат предвидени държавни средства за още два жилищни блока — един в Хасково със сметна стойност 495 000 лв. и годишна задача 150 000 лв., другият в Димитровград със сметна стойност 155 000 лв. и годишна задача 55 000 лв. Необходимо е да се увеличи и обемът на жилищното кооперативно строителство на 3 000 000 лв.

Вземайки под внимание увеличението на заболяемостта от ревматизъм сред учащите се, Министерството на народното здраве и социалните грижи, Министерството на народната просвета и Комитетът за борба с ревматизма в България решиха да започнат планова практика и лечение на това заболяване. През 1962 г. комисия начело с проф. Цончев и проф. Каргаров след обстойна преценка на климатичните условия и състава на минералните води на всички курортни селища в страната излезе със становище, че Хасковските минерални бани осигуряват най-добри условия за профи-

лактиране на проболедувалите от ревматизъм учаци. Комисията е решила в този курорт да се построи в най-скоро време климатична станция. Проектосметната документация е вече изготвена и наложително е Министерството на народната просвета да я включи в плана си за 1966 г.

Нерешен въпрос за Хасково си остава и окръжната библиотека. Макар че разполага с 130 000 тома, тя работи само с 50 000 тома. Останалите книги поради липса на подходящи помещения са складирани в сгради на други предприятия и не се използват от никого. След като се срути преди 4 години приспособената за библиотека частна къща, сега книгите, които се раздават на гражданите, са пръснати на 4 места. Това пречи библиотеката да провежда нормално своята дейност. Освен това не може да се осъществи и методическото ръководство над останалите библиотеки. Комитетът по културата и изкуството и много представители от централните ведомства са запознати със състоянието на окръжната библиотека, но всички се задоволяват само с даване на обещание. Проектосметната документация за новата сграда е изготвена и окръжният народен съвет е готов през 1966 г. да участва със 100 000 лв. собствени средства, стига само Държавният комитет за планиране да включи обекта в плана за капиталните вложения.

Окръжният комитет на БКП и окръжният народен съвет полагат системни грижи за разширяване на производствените услуги и производството на предмети за широко потребление. В изпълнение на 23. и 27. постановление на Министерския съвет се увеличи мрежата от работилници и цехове, но средствата, с които разполагаме за тази цел, са оскъдни и не могат да се построят повече помещения, да се достави ново оборудване. Това влияе лошо върху качеството и себестойността на услугите и произвежданите изделия в местната промишленост. Забавя се също и специализацията на отделни промкомбинати и не се дава възможност за увеличаването на производствените им програми. Нашето искане е да се увеличи обемът на извънлимитните капитални вложения за 1966 г. на окръга с още 300 000 лв.

Недостатъчно се отпускат и средства за издръжката на зелено строителство и пътищата. Много от създадените паркове са изоставени, тъй като няма кой да се грижи за тях. Необходимо е тези средства да се увеличат, за да може да се поддържат не само изградените площи, но и да се създават нови такива.

Все още не е решен въпросът за създаване работа на 700 жени в гр. Свиленград и 2500 жени в Димитровград. Необходимо е да се предвидят предприятия на леката промишленост, които да създават работа на тези жени.

Надяваме се, че Народното събрание ще се съобрази с нашето предложение и ще направи необходимите корекции.

Това ще даде още по-голям стимул у трудещите се за постигането на по-високи трудови успехи за следващата 1966 г.

Считам, че предложенният план и бюджет на НРБ е реален, отговаря на интересите на народа и ще гласувам за неговото приемане. (*Ръкопляскания*)

Председателстващ д-р П. Костурков: Има думата за изказване народният представител Ангел Сираков.

Ангел Сираков: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! Осмият конгрес на Българската комунистическа партия с приетия величествен перспективен план за развитието на страната до 1980 г. начерта пътищата за изграждането на социализма и създаване на материално-техническата база за преминаване към изграждането на комунизма в нашата родина.

Предвиденият размах на строителството, на развитието на нашата икономика, на бита и културата в предлаганите пред настоящата сесия на Народното събрание проектоплан и проектобюджет за 1966 г. в общи линии отговарят на задачите, залегнали в перспективния план.

Правилната политика на нашата партия, героичният съзидателен труд на широките народни маси, на колективите от заводите, от трудово-кооперативните земеделски стопанства и държавните земеделски стопанства, от научните и културните институти, от здравните и други заведения и особено братската и безкористна помощ на великия Съветски съюз и взаимопомощта между социалистическите страни са най-добрата основа за нашите успехи и за преодоляването на всички трудности.

Селското стопанство е един от основните отрасли в Бургаски окръг. То дава около 30% от общата продукция и ангажира 33,7% от всички трудоспособни в окръга. Ето защо, за укрепването на този така важен сектор от народното стопанство се положили и полагат много усилия от страна на изпълнителните комитети на общинските народни съвети и ръководствата на кооперативните стопанства. Тези усилия вече носят своите благодатни плодове.

От изоставаш в областта на селското стопанство до 1960 — 1961 г., през 1962 г. нашият окръг е на второ място в страната по решаване на общите селскостопански задачи. През 1963 г. е на първо място, а за 1964 г. е пак на второ място. Успехи имат и отделните кооперативни стопанства. През 1962 г. ТКЗС в с. Русокастро беше национален първенец, през 1964 г. ТКЗС, град Бургас, бе национален първенец, а ТКЗС — Бургас, Русокастро и Долно Езерово — национални първенци по пшеницата. ТКЗС в с. Камено и Русокастро са на второ място в страната.

ТКЗС — с. Долно Езерово, през 1964 г. постигна забележителни успехи — произведе обща продукция за 4 428 000

лв., а чиста продукция — 2 859 000 лв. В сравнение с 1959 г. продукцията се увеличи два пъти. Получи се общо продукция в повече 2 185 000 лв., в това число чиста продукция за 1 461 000 лв.

За подобряване организацията и повишаване производителността и заплащането на труда в ТКЗС изиграха решителна роля редицата постановления на Министерския съвет и Централния комитет на партията, като 138. министерско постановление от 1951 г. и заповед 10 282 от 1955 г.

Тази година приехме и ще заплащаме труда на кооператорите по временната наредба за пробното прилагане на новата система за планиране и ръководство на народното стопанство.

Ръководството е обхванало почти всички бригади, ферми и странични предприятия в ТКЗС. Заплащането на труда ще бъде различно във всяка производствена единица или възнаграждения, но средния трудовен няма да заплащаме на нито един кооператор. Заплащането на бригадите ще се извършва по звена, за фермите — по групи, а за страничните предприятия за всеки един от тях ще се образува различен трудовен в зависимост от участието им в бригадите — фермите и другите дейности на ТКЗС. И в резултат на временната наредба за пробното прилагане общата продукция в растениевъдството е изпълнена 123%, а в животновъдството — 116%.

За четири години кооператорите и кооператорките от окръга получиха 351 най-различни медали за високи производствени успехи, 246 бригади с 4618 участници се борят за званието Бригада за комунистически труд, от които 22 бригади са завоювали това звание, а 143 души стават ударници за комунистически труд. В това число и в ТКЗС, Долно Езерово, една от бригадите завоюва званието бригада за комунистически труд.

Кои са по-характерните успехи на окръга в селското стопанство? В сравнение с 1961 г. през тази година очакваме селскостопанската продукция да се увеличи на 130,5%, или да покаже средно годишен темп на нарастване за четири години 7,5%, което е чувствително над средното за страната — 2,7% от един декар. През 1961 г. окръгът е получил селскостопанска продукция за 23,60 лв., а за тази година очакваме селскостопанската продукция да нарасне на 37,10 лв. от декар.

Решаващ дял за тия успехи има нарасналата материално-техническа база на селското стопанство.

Само за три години ние получихме 1016 трактора, към 15 конски сили, 205 камиона, 75 зърнокомбайна и голям брой други селскостопански машини. Построени са 1644 обекта в ТКЗС за над 18 000 000 лв., увеличи се площта на трайните насаждения с над 30 000 дка. Общо за периода

основните фондове в ТКЗС са нараснали от 33 лв. на един декар на 56 лв., или със 70%.

Това даде възможност задачите на селското стопанство да се рашават все по-успешно. Окръгът изпълни с чест решенията на окръжния комитет на БКП за решаване на зърнено-хлебния проблем. От 165 кг среден добив пшеница през 1961 г. през настоящата година ТКЗС получиха средно по 268,3 кг от декар, или 61% повече. Общата зърнено-хлебна продукция нарасна за този период с 41 545 т.

Само през настоящата година ТКЗС предадоха на държавата 22 000 т пшеница над плана. Това е вече сериозна база за пълното решаване на зърнения проблем в окръга. Важни фактори за получаване на тези високи добиви са внедряването на нови високодобивни сортове, увеличени посевни норми и нормите за торене.

Високи добиви се получиха и от другите култури. За ечемика добивът е нараснал от 208 на 257 кг от декар, а за царевичата от 205 на 300 кг.

Увеличи се значително и общото производство на техническите култури — захарното цвекло с около 40 000 т, памука — с 2 100 т, тютюна — с 500 т, слънчогледа — с около 1800 т и пр., а производството на грозде — с 28 000 т.

Макар и бавно, увеличава се и производството на животински произведения. През настоящата година ние ще получим с около 400 л мляко от крава повече от 1961 г., средната носливост на кокошка ще се увеличи с над 40 яйца, а средният настриг на вълна е над 350 от овца.

Успешно се изпълнява и планът за тази година. В краен резултат планът за настоящата година ще бъде изпълнен над 101,4%, на 100% ще бъде изпълнен и планът за чистата продукция.

Неблагоприятните климатически условия през годината и продължителната лятна суша нанесоха сериозни щети на селското стопанство. Затова няма да бъде изпълнен планът за общата продукция от царевича, тютюн, фасул. Това обаче ще се компенсира от голямо преизпълнение на плана за пшеницата, гроздето, яйцата и пр.

Ще бъде изпълнен и общо планът за предаване на селскостопанската продукция на държавата. Окръгът ще предаде такава продукция на обща стойност над 69 000 000 лв.

С проектоплана за развитието на селското стопанство в Бургаски окръг през 1966 г. се поставят нови и отговорни задачи.

Окръгът трябва да предаде на държавата селскостопанска продукция за 71 400 000 лв. Това представлява един ръст в сравнение с плана за 1965 г. от 2 100 000 лв., или 103% и 4,3% от селскостопанската продукция общо за страната.

В сравнение с плана за 1965 г. увеличен е и планът за

изкупуване на пшеницата с 6000 т, за слънчогледа с 2500 т, месото с 270 т кланично тегло, домати с 5000 т.

Увеличение има и в разчетите на Държавния комитет за планиране за изкупуване на кравето мляко с 2 100 000 л, яйцата с 2 000 000, памука с 400 т, гроздето с над 5000 т и пр.

Това поставя пред ръководството и кооператорите в ТКЗС нови задачи. Преди всичко необходимо е да се увеличат и стабилизируют средните добиви от културите и средната продуктивност от животните. През 1966 г. в окръга трябва да получим средно по 233 кг пшеница от декар, по 130 кг слънчоглед, 90 кг памук, над 4000 кг домати, 800 кг грозде и пр.

За осигуряване с животинска продукция следва да получим от крава не по-малко от 2150 л мляко, от овца 38 л мляко и по 145 яйца от кокошка-носачка.

Солидна основа за получаване на необходимата селскостопанска продукция е проектопланът за осигуряване на окръга с необходимите машини, торове и кредити.

Проблемни въпроси, които стоят пред окръга за разрешение. С разрастването на курорта по черноморското крайбрежие нарастват и нуждите от рано зеленчуково производство. Наложително е още през 1966 г. да започне строителството на оранжерии, които в близките години да достигнат 500 дка. Нуждите налагат това строителство и условията са благоприятни. Има свободна женска работна ръка, евтин мазут и отпадъчна пара от Нефтохимическия комбинат.

Освен това на площ от 250 дка се предвижда раннопарниково зеленчуково производство, за което е необходимо да се осигурят стъкла и дървен материал около 3000 куб. м.

В окръга се извършва специализация и концентрация на зеленчуковото производство, което налага да се доставят още през 1966 г. необходимите машини за механизирани на основните процеси в зеленчуковото производство, особено на 10 фасулоберачки и 3 граховършачки.

Проблем за окръга са поливните площи. Нашият окръг има 10% поливни площи от размера на обработваемата земя при средно за страната 20%, и то от несигурни водоизточници.

Настояваме още през 1966 г. да се увеличи чувствително обемът на мелиоративното строителство за нашия окръг.

Предвид на големите задачи, които стоят за разрешение в областта на животновъдството, подобряване на породния състав, увеличение на средната и общата животинска продукция, налага се да се построи една модерна осеменителна станция. Условията, при които работи сега осеменителната станция, са лоши и примитивни. Поради това, че въпросът е наболял и час по-скоро трябва да започне строителството на станцията, ако държавата не може да поеме изцяло строителството, стопанствата от окръга с готовност ще се отзоват и поемат част от разходите.

В затруднено положение сме и с предаването на последните набрани количества памук, които са влажни, защото морският климат дава отражение при прибирането на късните култури. Ето защо молим другарите от Централното управление на текстилни влакна да построят една сушилна в Бургаски окръг за изсушаването на големите количества памук.

Аз одобрявам проектоплана и проектобюджета и ще гласувам за тяхното приемане. (*Ръкопляскания*)

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Другарки и другари народни представители! Бюрото на Народното събрание предлага да вдигнем заседанието за след обед от 15 часа. Тогава ще продължим обсъждането на законопроектите по плана и бюджета.

Който е съгласен с това предложение на Бюрото, моля да гласува. Мнозинство, приема се.

Закривам заседанието.

(Закрито в 12 ч. 45 м.)

Подпредседател: д-р **П. Костурков**

Секретар: **Ив. Мирчева**

Парламентарен стенограф: **В. Йонков**